

La Rambla

(esport i ciutadania)

Es hora de gobernar
contra els "que
no deixen gobernar"

Ano IV. — Número 169

Redacció i Administració: Rambla Canaletes, 13, pral. — Telèfon 14757

Impremta: Bot, 21 — Telèfon 13000

Preu: 20 cèntims

República

Insensats o traïdors?

La nota de les minories republicanes (?) antiministerials. Catalunya, per mitjà del seu Parlament, hauria de precisar una posició davant l'opinió espanyola

HOMES DE CATALUNYA

Carles Pi i Sunyer

Els concurrents assidus a les sessions del Parlament de Catalunya han tingut ocasió, un dia i un altre dia, de comprovar les grans condicions que reuneix Carles Pi i Sunyer per ocupar el càrrec honorabilíssim de Conseller-delegat del Consell de la Generalitat.

La seva tasca, al cap del banc vermell, és cada dia més intensa, cada dia més efectiva, cada dia més brillant. Les escomeses ininterrompudes de l'oposició topen amb aquest home de temperament fred en aparença i la seva oratòria, minuciosa i serena, de l'home que quan parla no vol deixar cap extrem per lligar, és prou per a destruir els arguments dels adversaris, és prou per a desfer les acusacions dels bancs del davant, convertint sovint el discurs que hauria d'ésser de defensa, en discurs d'atac. En les seves intervencions parlamentàries, Carles Pi i Sunyer ha sabut deixar fins ara en el lloc digníssim que li correspon, el Govern de Catalunya i la seva obra. L'home de laboratori, l'economista, el financer ha esdevingut, sense cap esforç per la seva part, el polític que en aquests moments Catalunya necessita, la conselleria delegada.

No hem d'esmentar un per un els discursos excel·lents que des del seu lloc al banc vermell ha pronunciat durant les últimes setmanes. No volem esmentar-los perquè podem fer-ne globalment l'elogi sense por. Volem, però, assenyalar la seva intervenció magnífica en defensa del projecte de llei d'autoritacions a l'Ajuntament, subratllat amb aplaudiments fervorosos per la Cambra, que llança de seguida, la iniciativa de fer-ne un tiratge especial per tal que arribés a coneixement de tot el poble. Volem, encara, assenyalar el seu discurs, ple d'emoció, la tarda de l'enterrament del joier assassinat a Gràcia per uns atracadors, aprofitat pels elements reaccionaris per fer una manifestació contra el règim. Podríem, encara, recordar altres seves intervencions en moments d'apassionament de la Cambra, però no cal. No hem de fer l'elogi de Pi i Sunyer per un discurs. El mereix pel conjunt de la seva actuació valenta, plena de sinceritat, intel·ligent, com a conseller delegat.

Amb Pi i Sunyer tenia una prova palès de les possibilitats de Catalunya. D'homes n'hi ha a la nostra terra, com n'hi puguin haver a les altres terres. Perquè aquests homes sortissin, perquè aquests homes es manifestessin, calia, però, que Catalunya pogués desenvolupar-se amb plena, amb absoluta llibertat. La Catalunya autònoma té en Carles Pi i Sunyer una de les seves valors més destacades, un digníssim representant del Govern de la Generalitat al Parlament i una prova que a Catalunya no és més difícil que en altres terres, trobar homes que sàpiguen engrugar els interessos del país pels camins de la propietat.

Don Jaume Carner pogué dir un dia, en el curs d'una memorable sessió de les Constituents de la República, referint-se a Joan March:

— O la República acaba amb aquest home i amb el que aquest home significa, o ell acabarà amb la República...

Més que en el seu sentit literal, les paraules de Don Jaume Carner — que troben avui una gravíssima confirmació en el moment polític — havien d'interpretar-se així:

— O la República acaba amb els traïdors, amb els enemics, amb els impunistes, o aquests acabaran amb la República.

Aquesta i no altra, és la tremenda pregunta que pot fer-se avui la democràcia republicana davant la nota publicada aquests dies per totes les minories republicanes antiministerials — en una absurda barreja de dretes i d'extremes esquerres — fixant la seva posició en relació a la guerra civil.

AZANA
(per Santsalvador)

lació amb el Govern Azana. És a dir, declarant la guerra al Govern Azana. Manifestant, explícitament, que s'està disposat a fer-li la vida impossible. Donant-li un termini per a anar-se'n o per a iniciar l'ofensiva.

Raons? Motius? Arguments? Cap de concret. La famosa suposada "opinió pública". El carrer. Una nota incoherent i agra, plena de ressentiments personals, de petits odis de grup, de passioneses inqualificables, indignes d'homes i de partits que hagin pensat seriosament, quan sigui l'hora a governar la República.

Naturalment, el Partit Radical signa el primer. Després Mauru, els progressistes els federals, el carrer o per manobres parlamentàries que ara no és hora de comentar — el Govern Azana, sobre la seva nota base parlamentària i democràtica, ha anat acompanyant la missió imposada, l'objectiu principal de la qual era el de consolidar definitivament la República, el de donar al règim una base legal i el de connectar el nou ordre amb el poble que l'havia fet possible en exemplars jornades de ciutadania.

I així, a força de voluntat, de talent i de sacrifici, sota els focs creuats de les extremes dretes i de les extremes esquerres, llançada a una ofensiva mortal, el Govern Provisional, primer, i el Govern Azana després, han aconseguit portar el règim republicà fins a aquest port del seu segon aniversari imminent. Dintre el més depurat règim parlamentari, atenen-se a cada moment a més pura mecànica democràtica, als dos Governos de la República han realitzat una obra. La seva obra, que és una part de la que la ciutadania espanyola exigia en la revolució incruent. Una obra republicana, liberal, transformadora, avançada, europea, que ha situat l'Espanya abjecta dels Borbons en un primer pla de civilitat. Una obra — amb errors també, però que no? — al llarg de la qual han quedat paracs de salut de molts homes i tremendes hores de sacrifici i de prova de moltes vides. En el curs d'aquests dos anys, molts entrebancs, terribles dificultats s'han aixecat contra la vida de la República. Els vells interessos ferits, l'aristocràcia aferrada als seus privilegis de casta i de nom, els terrats d'ahir, les extremes esquerres llançades a la conquesta insensata d'un Poder que la major llibertat els feia somniar possible, la clerícia que veia liquidar-se per a ella una

situació preponderant. Tot es condia contra el nou règim per a impossibilitar la seva vida. Però ara tot això comptaven els homes de la República. I a cada moment oportu, amb més o menys fortuna, es donà la batalla que les circumstàncies requerien per tal de defensar el règim i per a liquidar l'ofensiva esperada.

Però al cap de pocs mesos aparegué una nova dificultat, un nou entrebanc no previst. Aquest era més greu perquè afectava a la mateixa substància del règim, a la mateixa entranxa del nou ordre republicà. Aquesta, entrebanc el constituïen els mateixos republicans, amb el senyor Lerroux a primer terme. Tot l'altre podia ésser un episodi més o menys greu. La guerra entre els mateixos republicans, en canvi, feia l'entranxa viva del règim. Ambicions, interessos, vanitats, egoïsmes, rancors, personalismes, enveges, el que fos, empenyien certs sectors dels mateixos regimistes republicans a l'ofensiva contra el Govern democràtic que regia la República. Primer foren només discursos insensats, campanyes organitzades sense donar la cara, retencions, demandes. Després ja fou l'obstrucció de la minoria radical a l'obra parlamentària. L'Estatut de Catalunya fou una altra bandera en el curs de l'estiu passat. Més tard, requeriments inaudits al President de la República. Darrerament, els cadàvers de Casas Viejas. Ara, ja perdut tot sentit de responsabilitat, de decòrum democràtic, d'instint de pròpia conservació, és la famosa nota dels grups republicans antiministerials, veritable ultimàtum de guerra al Govern i, personalment, al President de la República.

MAURU

dent del Consell, contra el qual, en definitiva, es concita tota la irritació d'una ofensiva, tota la rancúnia d'uns homes, tota la guerra insensata d'uns partits.

Per a nosaltres, aquesta nota de les minories antigovernamentals dites republicanes, és la culminació d'un cicle decisiu en la vida de la República. Llegint-la i rellegint-la, amb pena i amb estupor, una sola paraula ve als llavis. És aquesta: traïció. Conscient o inconscient, però traïció a un règim. L'adveniment de la República només podia tenir un sentit: el de la transformació de l'Estat espanyol en democràcia. I bé. El Govern Azana significa simplement això: un Govern al Poder, sobre la base del règim democràtic d'una majoria de veus al Parlament, i amb un programa a realitzar, alguns punts del qual ha convertit ja en lleis del règim. És la voluntat de la majoria; és la consagració d'una legalitat estricta, és la representació de la revolució que construeix la nova Llei i el nou ordre.

Contra el feixisme,
contra la barbarie,
contra la guerra,
contra l'anarquisme mental.
S'AIXECAR LA DEMOCRACIA REPUBLICANA!

Aixecar-se contra un Govern així, declarar la guerra a un Govern constituït sobre una base absoluta democràtica i normal com és el Govern Azana, vol dir, omès una cosa: aixecar-se contra la democràcia, contra la legalitat i contra el Parlament. Això només pot fer-ho un enemic o un insensat. Si ho fan també unes minories que es diuen republicanes, hi ha, de més a més, un altre nom. És aquest: traïció.

No és una anècdota de la lluita política, no és una batalla contra un home, no és una pugna contra un Govern. Conscientment o no, és la paralització d'un Parlament, la supeditació d'una obra de govern no als vots de la majoria sinó a les apències d'uns homes, la negació de la norma i de l'esperit democràtic que, en definitiva, han estat l'ànima del nou règim. Arribats a aquest punt, el dilema es presenta així, en una terrible simplicitat: O lluitar al règim a mans que han de destruir-lo, fins a retornar a una monarquia sense rei, o revisar implacablement els vells dogmes liberals sobre els quals està assentada la República. Revisar-los fins a l'últim calgui i disposar-se a costa del que sigui, a defensar la revolució d'ahir. És una qüestió de vida o mort. La República en mans d'insensats o de traïdors no pot interessar-nos. Per això tenim la la monarquia.

Fa tristesa haver de parlar així. Però més tristesa fa constatar que homes com Lerroux, com Mauru, com Botella Arenal, com Franchy Roca, són capaços de signar una declaració de guerra contra el Parlament i contra les essències republicanes. Una declaració de guerra que, o se'n precindeix i es tira al dret, o se'n escolta. I en aquest darrer cas, es dilueix la revolució en apències personals, en odis de grup, en conveniències i en afetes.

No pot haver-hi cap home amb consciència partidària de la segona solució. Quan a la primera, se'n canja de dolorosa com es vulgui. Però és l'única que pot salvar la República. L'única que pot mantenir la democràcia republicana espanyola com un baluard de dignitat i de justícia en mig d'una Europa abocada al feixisme i a la guerra.

Catalunya? Ah! Potser és arribada l'hora que el nostre poble faci sentir, amb la representació popular del seu Parlament, la veu d'un poble que, gràcies a la democràcia republicana, ha vist reconeguda una autonomia i una dignitat civil. Potser és arribada l'hora que els nostres diputats declariïn solemnement davant de la República quin és el pensament i la decisió del nostre poble català davant la guerra que les minories antigovernamentals s'acaben de declarar, no solament al Govern Azana, que això tindria una importància relativa, sinó al règim parlamentari i democràtic que cons-

LERROUX
(per Santsalvador)

titueix la base de la República del 14 d'abril.
Més encara: davant la gravetat de la situació — que és greu, no ens enganyem — crec que els diputats de Catalunya tenen el deure de declarar terminantment la seva posició davant l'opinió espanyola.
JOSEP M. MASSIP

L'anarquia des de dalt

Unes curiosíssimes conclusions de les entitats patronals de Catalunya

Dies enrera, convocada per la Junta d'enllaç de les entitats patronals de Catalunya, es reuní una assemblea per tractar de la situació social i la "poca eficàcia" — segons la nota oficiosa facilitada — dels Jurats Mixtos com a institució encaminada a ordenar els problemes del treball.

Entre les conclusions aprovades figura la següent, que ni tradim per deixar-la literalment com en la nota facilitada a la Premsa:

Primera.— La Asamblea reclama del Gobierno que resuelva la duplicidad de actuación y de representación entre los Jurados mixtos y las asociaciones obreras que se oponen a su existencia. La forma de resolver esta duplicidad es establecer que la reglamentación del trabajo ha de ser materia de pacto libre entre las partes interesadas, sin imposiciones ni intervenciones dirimentes de los representantes del Estado, y reconocer la eficacia y legalidad de las bases y reglamentaciones de trabajo convenidas dentro o fuera del Jurado Mixto por elementos que representen la mayoría del estamento respectivo y que no excedan de los límites de la legislación social vigente en España.

Hem d'afegir desseguida que la primera entitat que signa les conclusions de referència és el "Fomento del Trabajo Nacional", que quan la dictadura es cansa d'elogiar i ajudar Primo de Rivera i les pensades que en matèria d'organització del treball tingué el senyor Aunós.

De manera que les entitats patronals de Barcelona, en lloc de recolzar una organització de treball de tipus únic, amb una norma concreta i un mecanisme ajustat — que si té imperfeccions, que en té, l'únic que pot fer-se és indicar-les i propugnar-ne els remeis adequats —, el que fan és no ja

practicar, que no seria nou, si no demanar l'anarquia, en unes conclusions inqualificables per l'esperit de què semblen informades i per la baixa mentalitat social que demostren en les entitats capdavanteres de la producció catalana.

Al final de les conclusions que comentem en figuren unes altres, aquestes relacionades amb la qüestió de l'ordre públic a Barcelona. Després d'expressar la seva preocupació pels fets ocorreguts recentment, que tots lamentem, fan la següent declaració:

"La Asamblea declara que, de persistir el presente estado anárquico que causa la pérdida de tantas vidas y consume lentamente las fuerzas de nuestra economía, sería llegado el momento de acudir a medidas energicas y radicales que eviten la continuación y propagación del mal, antes que no quede totalmente anulada la riqueza del país".

Més anarquisme. Més anarquisme de la "gent d'ordre", de les dretes, de les classes socials que, per l'educació superior i pel propi instint d'interès i de conservació, sembla que haurien de parlar amb més prudència i actuar amb més sentit de la realitat i de l'autoritat. Doncs, no. Ni una sola paraula d'encoratjament, d'adhesió ni de solidaritat amb les autoritats legals encarregades de conservar l'ordre i d'estudiar les normes per a assegurar-lo. No. Només una excitació a no se sap ben bé que, només un exabrupte que, o no vol dir res, o vol dir massa coses.

Es trist que en aquestes hores de pugna social, que les autoritats necessiten tota l'adhesió ciutadana, les classes productores es dealirin — elles també! — anarquistes, d'un anarquisme que no pot tenir ni l'aplicació del dolor.

La Premsa catalana

Un aclariment

Amb motiu d'algunes reunions celebrades aquests dies per tal de canviar impressions sobre la base de realitzar determinades transformacions ampliatòries dels òrgans de Premsa d'Esquerra Republicana de Catalunya, alguns diaris de Barcelona i de Madrid han publicat la notícia que entre els projectes en aquest sentit existia el de convertir LA RAMBLA en diari del vespre.

Segurament la notícia ha estat motivada per la suposada presència d'un estimat

amic nostre en les esmentades reunions, cosa que no és exacta. Cap dels homes que fomen part de la direcció del nostre periòdic no ha assistit a les reunions de referència, i ens interessa fer constatar que LA RAMBLA no forma part de l'organització de l'editorial de l'«Esquerra Republicana», en la qual, per altra banda, figuren estimats amics nostres i del nostre periòdic.

LA RAMBLA, doncs, seguirà amb el mateix règim de propietat i de direcció de fins ara, amb idèntica orientació política i amb la mateixa adhesió a la persona i a l'alta significació de Don Francesc Macià. President de la Generalitat de Catalunya.

la rambla Antecedents i proves

La gran ofensiva contra el Govern Azaña

Una declaració concreta:

«Si por circunstancias que yo no podría prever, por accidentes que ocurren en estas contiendas políticas, mi proyecto de Gobierno republicano-socialista fracasaba, y había que aconsejar o era necesario formar un Gobierno de concentración republicana, yo no sería, en ningún caso, el hombre llamado a formarlo ni a presidirlo.»

(Manuel Azaña, en la seva declaració ministerial)

Ha tornat a sortir "el problema de la calle", en el diguem-ne manifest de les minories antiministerials. Els partits polítics que la República va posar en circulació el 14 d'abril encara no s'han acostumat a veure en el sistema parlamentari i democràtic la única representació possible del proletariat... Hem de parlar de la noia de les minories, del seu per què, del com i el que de les coses que passen i de les que poden passar...

Els Govern Azaña El primer Govern Azaña, com tothom sap, va arribar al Govern Provisional de la República Alcaia Zamora, que va veure's precisat a dimidir davant de l'article 26 de la Constitució. El Govern Azaña va mantenir les mateixes forces polítiques al seu entorn i en votar-se la Constitució, en ésser elegit el President de la República, el Govern Azaña va creure's amb l'obligació de presentar la dimissió. Fets les consultes necessàries amb el cap de l'Estat, el poder moderador va lluitar el Govern al senyor Azaña per veure que la majoria dels caps polítics parlamentaris donaven el nom del senyor Azaña com a possible successor d'ell mateix. Es va dir, que no va ésser la "totalitat" de les forces del Parlament, sinó la majoria, davant del criteri de la majoria de grups parlamentaris, el senyor Azaña va veure's obligat a refer el seu ministeri. El senyor Azaña volia comptar amb tothom, però el senyor Lerroux va fer un "distingo". No va dir-li al senyor Azaña que no volia governar amb els socialistes, sinó que demanava davant de l'acord del senyor Azaña de governar amb els socialistes, únicament una cosa: que els socialistes fossin canviats de carteres. El senyor Azaña no ho va creure pertinet i així acabà la col·laboració dels radicals amb el Govern. El senyor Azaña es va presentar al Parlament amb el seu equip. Fou una declaració ministerial i en ella el senyor Azaña va fixar exactament el seu programa de Govern que ha anat complint rectament.

Així pocs dies es trobava el Govern davant d'una revolució comunista-ibèrica; després havia de fer votar un pressupost provisional; més tard posava a discussió l'Estatut de Catalunya, per a "crear" la nova Espanya originalment nacional, i discutia alhora la Reforma Agrària, amb la qual creava "la nova classe" republicana que havia d'èsser com un exèrcit disposat a salvar el nou règim de decadència i de liberalisme. Acabada la discussió d'aquesta dosena projecte de Govern, el senyor Azaña va al país l'exemple d'un pressupost honorable i seguia la seva tasca de facilitar treball parlamentari donant a les Corts l'obra que segons la Constitució havien de discutir i aprovar: el projecte de llei de Congregacions Religioses i el projecte de llei del Tribunal de Garanties Constitucionals. En mig d'això el Govern Azaña havia de salvar el nou règim dels atacs terroristes de la marxa d'acció i del monarquisme disposat a desfer l'obra constructiva de l'Estat nou.

Aquesta era l'hora que podia presentar al país el senyor Azaña que havia presidit dos governs i que havia donat la pauta perfecta del que era un règim republicà, democràtic i parlamentari. Més tardant les oposicions en lloc de discutir la seva propaganda contra les teories del Govern o de criticar justament la tasca legislativa, feien, o jugaven, millor dit, més que a oposició governamental republicana a soldats insurrectes... Un dia era el senyor Lerroux que des de Saragossa demanava el poder al senyor Alcaia Zamora; un altre un diputat de la seva minoria demanava la pena de mort; més endavant un altre diputat demanava "per ser espert pacíficador, amb la signatura del pseudo-comunista Balbontin, la supressió de l'Exèrcit, un altre era el senyor Maura qui li deia al parit radical: "havia dit dos tants vultus, que no sabets ni lo que sots ni lo que querets"; i l'única il·lustró que tenien era fer una crisi, retratar-se a la porta del Palau i fer aquell exercici que tanta misèria i vilipèndia va produir en l'hora de la primera República Espanyola: devorar ministre darrera ministre, i finalment, que el país, cansat de tanta crisi i tanta poca-solta, demanés un dictador.

Les minories A tot arreu del món les minories quan no tenen el Govern el que fan és criticar l'obra del Govern i anar

demostrant que el que fa el Govern és dolent per tal d'aconseguir en eleccions properes el triomf. Així hem pogut veure com a França, després de l'èxit d'Unió Nacional de 1918, que en realitat va ésser un triomf dretista, va sorgir el triomf esquerrista de 1924; i després, i degut a la tasca de M. Poincaré, es va crear una força centre-dreta, que va donar en 1928 el poder per llarg temps a la tàctica Tardieu, i com, després, per a la propaganda i l'esforç esquerrista, novament ha fet caure a les dretes i ha tornat a assegurar al poder una política d'esquerra que pot continuar l'any 1936 o que pot ésser derrotada per una ideologia d'Estat fort; així veïrem a Anglaterra com degut a la política de proteccionisme a poder tornaven els conservadors al poder, i més tard encara, guanyaven els laboristes fins a fer-se aquesta fusió estranya que ha desconectat una mica el tràmit polític de la clàssica Anglaterra. Però en aquest país, tan poc educat políticament i tan influenciat per la vida religiosa, res s'espera de la política continuï i serena, sinó de les coses immediates i medietades.

Quan els diputats arribaren el 2 d'agost de 1931 a les Corts Constituints, ningú no sabia què cosa seria aquell Parlament. Però a mesura que van passar setmanes, anaren dibuixant-se les tendències de cada cos polític, i així es crearen els partits. Els partits polítics es feren, o millor dit, es referen en la tasca parlamentària i a illa és on se coneixen perfectament quina era la missió de l'esquerra i quina era la de la dreta. Les minories es dibuixaven. Les feien els homes que les integraven i les posicions que premen a cada instant. Ens trobàvem amb una minoria que havia anat a les eleccions amb els socialistes a una banda i amb les forces de dreta amb altres; ens trobàvem amb gent que s'havia encabint en partits polítics, però que aviat havien de sortir-se'n. Així veïem un suposat socialista (de nissaga radical), com Algora, que ignorava que el Partit Socialista Obrer Espanyol havia aprovat en un Congrés "federal" l'any 1923 el reconeixement de les nacionalitats peninsulars; un Comodoro Bel (radical), funcionari de la Dretadura i l'Ajuntament de Huelva que de top a volta se'n torna gairebé anarquista; un senyor Goxain "figueres O'Neill, marqués de las Torres, afiliat a "Acció Republicana" i que quan es discutia l'Estatut de Catalunya ignorava que el programa de "A. R." acceptava el reconeixement de la llibertat de Catalunya—se'n separava.

Però les minories antiministerials estaven fretuoses de poder. No veïem mai la sortida del Govern. Una vegada perquè els militars—funcionaris de l'Estat al servei del país—"no" estaven contents amb les reformes militars, es considerava que el Govern havia de marcar per a donar satisfacció a l'Exèrcit. Com en els bons temps de Garcia Prieto i Melquíades Álvarez! Una altra vegada davant d'un moviment de "ons monàrquic contra l'Estatut de Catalunya, es considerava que el Govern havia d'organitzar la discussió de l'autonomia i mantenir l'Estat centralista borbònic, que havíem heretat

del 14 d'abril; en una altra ocasió, davant d'una vaga revolucionària, era precis, segons el senyor Maura, que el Govern se'n hagués a realitzar una política reactiva que el que ell representava; en altres ocasions era per això o per allò... El que es demanava era la crisi... I s'han passat divuit mesos dient cada dia que el Govern era un cadàver i que se se'n hagués dels morts amb tot respecte... Els morts, però, gaudien d'una salut magnífica... sortosament per a la República.

Casas Viejas Davant de l'aprovació de l'Estatut i del pressupost i ja no veient res possible contra el Govern, erriben els fets que inicià la F. A. I. el mes de gener de 1933 i que donaren per resultat, en un poble d'Andalusia, unes brutallitats punibles de la força pública... Ja havien trobat les minories un arma decisiva: els cadàvers de Casas Viejas. Ja tenien un però magnífic per acusar el Govern. I fins i tot el senyor Maura, a qui els diaris obrers (nosaltres crelem que malintencionadament) acusen d'èsser responsable de 198 morts en l'època que va presidir el ministeri de la Governació, es va indignar davant dels 19 morts de Casas Viejas... No era just, ni era digne. No es creia—que s'havia de creure!—que el Govern fos responsable dels fets de Casas Viejas, però es volia promoure la crisi... Però ni amb Casas Viejas aconseguiren arribar-hi perquè el paper del Govern fou pur, íntegre, net i no hi hagué res que el pogués acusar. Lavors les minories ja no sabien res fer... I feren, naturalment, una nota.

La nota La nota dels antiministerials, millor dit, dels antiazañistes, no és una nota intel·ligent. En això, quan el senyor Lerroux li ha dit al senyor Maura (fill) que tenia la claredat de les moltes parts, sembla que ha aprofitat l'ocasió per atacar una vegada més l'obra del que era president del Consell de ministres l'any 1909. Inspeccionem la claredat de la nota. La nota acusa el Govern de tenir una política determinada; de "desgovernar". Així ho diu perfectament. Hom llavors agafa un exemplar del "Diario de Sesiones" que porta aquesta data: 17 de desembre de 1931. És el dia en que Manuel Azaña va fixar el seu programa de Govern i en ell trobem que el senyor Azaña diu:

"... si por circunstancias que yo no podría prever, por accidentes que ocurren en estas contiendas políticas, mi proyecto de Gobierno republicano-socialista fracasaba y había que aconsejar o era necesario formar un Gobierno de concentración republicana, yo no sería, en ningún caso, el hombre llamado a formarlo ni a presidirlo." "D'això se'n diu un criteri clar, i per tant, "una política definida". I en fixar: "un programa parlamentari i amb un propòsit de acció ministerial, i la necessitat i la oportunitat de formar este programa i de recapitular los propòsitos de Gobierno, corroboran una vez más la necesidad de la crisis..." Es llavors quan va dir el Govern

respecte a la vida de les Corts Constituints: "... las Cortes Constituyentes viviran y subsistiran mientras sean un instrumento eficaz de Gobierno, es decir, mientras en ellas puedan levantarse y sostenerse Gobiernos con mayoría para gobernar, cualesquiera que sean estas mayorías; porque no tengo la pretensión de que las Cortes Constituyentes vayan a adherirse al servicio de un partido ni de una política determinada, y siendo aquí posibles diversas mayorías, mientras haya una que sostenga un ministerio y las Cortes tengan por concluir una obra legislativa, estas Cortes Constituyentes, a mi juicio, deben subsistir."

D'això se'n diu un criteri clar, i per tant, "una política definida". En arribar a la discussió de les lleis, el senyor Azaña va oferir la relació que la seva iniciativa considerava urgent i política: "Estimamos nosotros que es preciso por lo pronto, aprobar el presupuesto, la ley agraria, el Estatuto de Cataluña y la ley electoral." Tornem-ho a dir: D'això se'n diu un criteri clar, i per tant, "una política definida". Són aprovades les tres primeres, i la quarta està en dictamen que havia d'aprovar-se. Llavors el cap de Govern va dir a les Corts Constituints:

"Simultáneamente con esto será menester que el Parlamento vaya aprobando las leyes reformatorias del Código civil, la ley de Divorcio, la ley del Matrimonio civil, la ley que regule los nuevos derechos de los hijos llamados ilegítimos, y la secularización de cementerios..." D'això se'n diu un criteri clar, i per tant, "una política definida". I per ésser-ho estan aprovades totes aquestes lleis.

Però immediatament el senyor Azaña que en aquestes "epidèmies" que el parit republicà de l'oposició demanava que s'ajornessin per fer les fonamentals, si totes elles van ésser exposades en aquell programa de Govern i s'han anat complint? Si el Govern s'hagués dedicat a reglamentar les curses de braus, els concursos de clavells de Sitges o la cria del canari, existint aquestes coses "epidèmiques i subalternes", però resulta que eren DINTRE DEL PROGRAMA DEL GOVERN QUE VA ÉSSER EXPOSAT EL 17 DE DESEMBRE I VOTAT PER AQUESTES MATEIXES OPOSICIONS.

I quan les minories antiministerials diuen: "No se les pida, pues, paso franco para la ley Electoral ni para la de Orden publico, porque eso es mucho más de lo que en conciencia pueden otorgar...", hom es pregunta: «I doncs per què vaureu votar el 17 de desembre reconeixent que el Govern podia fer-ho i devia fer-ho?»

Un tòpic nou: Maura (pare)-Azaña

Ells no poden suportar la continuïtat ministerial. En aquells temps de la monarquia un home que es deia Antoni Maura i Montaner era adjectiu dels Governants, dels Governants breus i en definitiva de tota la política d'intermitència i concubinitge en què es desenvolupava l'administració de la cosa pública. Era en ell qui menyspreava aquells "del

corro, del grifo y del vaso", qui parlava de "la separación de Poderes", qui quan es dirigia a les bandes de faccherosos, dalerosos d'assaltar el poder, fos com fos per a repartir-se el "tinglado" electoral, "se sacudia el polvo", sentia "que se avergonzaban las posaderas de poderse sentar donde se sienta", etc... I aquest home havia dit amb un menyspreu considerable, aquella frase que és tot un programa: "Nosotros somos nosotros". Doncs be, un altre home, amb una moral política exacta, ha dit en ple Parlament i amb el mateix orull, una frase gairebé exacta en següent personal: "Nosotros somos un Gobierno de personas decentes".

En senyor Maura i Montaner era un home d'una moral acrisolada. En aquells dies en què el senyor Lerroux fins fa grans elogis d'aquell "otorgar ni", op que op va i mb v no es de este mundo" i dies després era agredit per un correllionari a qui segurament la frase li havia fet creure que calia enviar-lo al altre món per a que les polítics per damunt dels nivells (cosa que diem de pas) per refrescar la memòria del senyor Maura (fill); en aquells dies en què fins el senyor Lerroux fa grans elogis del senyor Maura (pare) anem a dir, sincerament la impressió que ens feia aquell polític moribund.

Del senyor Maura i Montaner se'n tenia un concepte sinistre degut a la propaganda demagògica del parit radical amb motiu dels successos de 1909. Però el senyor Maura i Montaner era un home honest, categoric, indoblegable, que no admestia conxorxes ni maridatges i que veia que tots els homes que fossin al seu costat tinguessin la mateixa moral. Així ignora si ho va aconseguir. Però era un home íntegre i un polític ferm. Tenia de la vida política un concepte clar i no el canviava per res del món. El considerava que el poder moderador com a irresponsable que era, devia romandre el nyat de les coses de la política activa i no admetia, com els demés, recadets i advertències de Palau. Es per això, potser que no sep per què, però va veient en el vell que preten les coses vistes de lluny, com el polític monàrquic que mas va combatre al senyor Maura, el senyor Moret, es precisament aquell que es va desfer de l'Exèrcit i de l'Exèrcit indirectament al senyor Lerroux (don Alejandro) a Barcelona a desfer de la política del catalanisme contrària al joc dels dos mandols o quadrites que feien i destelen en el país... És a dir, que hom pensa que potser aquella campanya antropològica, gira contra el senyor Maura i cooperada pel senyor Moret, devia ésser ben vista per la Casa Reial, que es desferia d'un polític insubornable, el qual no es devia passar pel cercol com feien els Romanones (no més cal llegir les "Notas de mi vida" d'aquest polític) o de tants i tants d'altres que confonien el sentit digne d'un rectorat ministerial amb una secretaria subalterna de despatx... És a dir, que seguint el pensament polític hom veu en el front únic Lerroux-Moret-Casa Reial, la possibilitat de la veritable raó per la qual el senyor Maura (pare) es va veure en l'obstruisme tants anys.

Quan un dia el senyor Ossorio i Gallardo va posar en circulació aquell

paral·lel Maura (pare) azaña, vaig pensar que havia passat un nou tòpic que podia fer carrera. En efecte, el senyor Azaña té del senyor Maura la moral íntegra, indiscutible, neta, ampla, cívica, té també la dignitat del Poder; té també aquell "frio desden" (que diu del seor Azaña en la nota pitoresca el senyor Maura (fill) contra les bandes que pensaven assaltar el Poder passant per damunt de la veritable entitat constitucional el Parlament); té, encara més, un sentit clar de la separació de poders i no deixa que es barrejin per res del món; té, encara més, la voluntat de governar; la fermesa del treball; la polidesa de l'idioma que va fer del polític mallorquí, president de l'Acadèmia de la Llengua i que fa del president actual un dels líders més honorables i castissos de la llengua castellana; com aquell era partidari d'una descentralització; sinó que aquell la veia sotmesa a les necessitats de la monarquia, de la dinastia borbònica, millor dit, que havia arrabassat aquest polític alcaí i tenia una visió molt més ampla i liberal; i un altre eren elements dels latifundis i un altre volien fer del país un Estat constitucional amb veritables partits polítics i no pas amb ficcions de partits vivint del cacliquisme, si bé aquell admets al seu costat a un cacic com el senyor Lacierva i Panella, i aquest, Azaña, no admets cacics, ni "amics"...

Com es podrien trobar innegables acords entre el que considerava la política funció i aquest que considerava la política obligació, fugint amòs del que considerava ahir i avui el senyor Lerroux que es repartidor de favors i serveis. Tant el senyor Maura (pare) com el senyor Azaña són enemics dels amics polítics. No en volen i tots dos eren tan respectuosos amb la llei, que un i altre haurien acoiat el cap davant d'un fet com el que li ha passat a Maura i Montaner acceptant l'acció de la justícia tot i reconeixent que la justícia no ho era en aquest cas.

I la paradoxa es produeix quan és el mateix fill del senyor Maura el que ataca a un polític de la República que té semblances espirituals clares com les que atdem de reflectir i l'ataca precisament per les mateixes virtuts, i si vol, els mateixos menyspreus que sentia el seu pare davant de la micscòpia espiritualitat d'aquels polítics, que consideraven el poder diversió, ball de socis i turisme...

Què passarà?

Poden passar moltes coses. Es evident. Pot passar que s'aprovi el projecte de llei del Tribunal de Garanties Constitucionals; pot passar que el Govern vagi admetent l'obstruicó fins a que el derrotin en el Parlament per a caure amb la fórmula única que pot fer caure un Govern en aquesta República o sigui per una derrota parlamentària, doncs per això el règim és únicament un parlamentari; pot passar també que el senyor Azaña, un cop aprovada aquesta llei, es decideix a presentar la qüestió de confiança al cap de l'Estat i proposi com a futur cap de Govern, el senyor Largo Caballero, que té la minoria parlamentària més gran que hi ha al Parlament. I llavors pot passar també que accedint al "problema de la calle", i a la necessitat de fer una política més escurrieta que mai, s'encarregui del poder un Govern socialista-republicà (fai d'ara es republicà-socialista) que farà encara més accelerat el ritme revolucionari iniciat el 14 d'abril...

Així és el que pot passar davant d'unes minories que no tenen altra illudó que jugar a crisi i que es quixen de cuñ el Govern no tingui una política definida. La tenen ells? Potser sí. El senyor Botella Asensi (extremista esquerra radical-socialista), firmant del manifest, considera que el Govern és massa de dreta i el senyor Maura (fill) que és massa d'esquerra; el senyor Martínez Barrios (radical), considera que el Govern se'n h'a d'anar per a venir ells, i el senyor Franchy Roca (federal), considera que ha arribat l'hora de governar el president una concentració republicana d'aquelles que no serveixen per a res... Cordialitat republicana? Quina facècia més grotesca! Després de pretendre besucar al cap de Govern, calmant-lo, ofendent-lo, es considera que esdevinguda la crisi ha arribat l'hora d'èsser amics tots i d'anar al Poder amb aquells alegria...

FRANCESC MADRID

Subscripció de premsa a l'Emprestit de la Generalitat, el Primer Emprèstic de l'Estat Autònom

Serà repartit, com una llavor de prometença, per tot Catalunya. Oportunitat d'esmerçament de capitals disponibles. Esmeneu la vergonya de conservar capital improductiu. Digne reconeixement i aprofitament de totes les forces bancàries i bursàtils legals de Catalunya. Emprèstic portat directament per la Generalitat amb austeritat i economia per a la Hisenda Pública.

D'avui en vuit...

La Generalitat llançarà el primer emprèstic de l'Autonomia de Catalunya

D'aquí a pocs dies i d'acord amb l'autorització que li ha fet el Parlament, la Generalitat llançarà la seva primera crida al crèdit públic. Per bé que no es tracta d'una operació de gran volum i que la solvència moral i material de la nostra primera Institució l'èxit és descomptat, innegablement l'operació ha despertat interès, car la Generalitat, volent rodejar-se d'aquell caire popular que ha d'èsser norma del seu funcionament, ha defugit de continuar pels camins seguits fins ara per totes les Corporacions públiques,

tractant prèviament d'assegurar la col·locació amb algun grup bancari ni bursàtil i pel contrari, s'adreça directament a l'estalvi català perquè contribueixi amb el seu esforç a posar la primera pedra del gran edifici econòmic que ha de construir-se a mesura que la Generalitat vagi desenvolupant-se. El dia 10 d'abril, o sigui d'avui en vuit, s'obrirà la subscripció pública de quinze milions de pessetes en 30.000 Obligacions de Tresoreria venint el 10 d'abril de l'any 1936 i que reduiran el 6 per cent anual, llure de tots

els impostos presents i futurs, reemborsables per llur valor íntegre de 500 pessetes, per sortejó o per mitjà d'adquisicions a Borsa. La impressió que de l'operació ja es té ara, a l'Oficina de Deute i Emprèstits de la Generalitat, que dirigeix l'amic Ramon Surinyach Senties, és simplement magnífica. En Surinyach, en la seva excursió per terres catalanes, en representació del Conseller de Finances, ha escampat una bona llavor i ha pogut comprovar la bona disposició d'estalvi de l'estalvi català per tal

d'assegurar d'una manera brillant aquesta primera operació de crèdit.

Es cert—ens ha dit l'interès—que arreu s'aprecia l'estima i l'afecte que per la seva austeritat i comprensió s'ha guanyat. En Pl i Sunyer al davant del Departament de Finances. A més, el públic no amaga la seva satisfacció en veure que el producte de la seva aportació recau íntegrament en l'empresa que es proposa realitzar la Generalitat.

I en efecte, a jutjar per la quantitat de subscripcions rebudes a l'avançada i sense esperar ni el dia de l'obertura, hom té dret a suposar que l'emprèstic ha de quedar cobert sobrant-li un marge encara considerable.

En això juguen evidentment varies característiques. Hi ha en primer terme, un sentit patriòtic que malgrat la campanya derrotista que s'ha fet al

voltant de les possibilitats de Catalunya autònoma, roman vivíssim en el nostre poble, el qual té una fe gran en els seus destins i mira amb confiança l'esdevenidor.

Hi ha en segon lloc la part que podriem considerar merament utilitària de l'operació: Garanties considerables per part de la Generalitat emissora; solvència moral per part de les persones que dirigeixen els seus destins i solvència material per la riquesa de la Generalitat. Un paper a curt termini i d'un rendiment net, en el qual el comprador es troba a cobert de les sensibles fluctuacions, com ha ocorregut en aquest darrer període.

Hi ha el fet de que l'operació que lògicament i per raó de la situació del mercat del diner ha hagut de combinar-se per a un curt termini pose el nou valor en un pla de gran oportunitat, ja que el garantix de pertorbacions

intranquilles en els rotllos bursàtils.

Finalment podriem dir també el bon efecte produït per aquesta crida directa a l'estalvi públic. La Generalitat s'hi entén directament i accepta per igual la intervenció de Bancs, banquers, agents de canvi o corredors de comerç de tot Catalunya, de manera que tots poden contribuir en la mesura de llurs forces en aquesta emissió i sense empenyorar la seva llibertat per endavant com resulta de l'assegurança prèvia de col·locació o bé reduint de les intervencions amb caràcter d'exclusivitat en favor dels qui potser moltes vegades haurien fet tot el possible per a torpedejar l'obra de l'autonomia.

Els catalans que per llur posició poden fer-ho, han de complir amb el deure patriòtic de concórrer a aquest emprèstic de la Generalitat, aportant llur gra-

d'arena al gran edifici que tot just ara comencem a aixecar.

Dintre de les dificultats presents no cal oblidar els plans que ha de desenrotllar la Generalitat per a la reconstrucció de Catalunya i tirar endavant les obres que estan en projecte. Facilitant els mitjans materials a la Generalitat, contribuïm a la venturosa Catalunya per la qual tots hem treballat en les nostres ànsies autonomistes i fomentant la riquesa del país, fomentem la nostra pròpia.

I si no fos per esperit de patriotisme, que es fixin els nostres rendistes en els avantatges utilitaris que podran trobar en aquesta subscripció amb garanties com n'ofereixen en cap més. Estem segurs que l'estalvi català en aquesta ocasió no deixarà passar l'oportunitat de demostrar el seu sincer patriotisme.

JORDI BARCELÓ

la rambla als seus obrers

Un àpat de companyonia

El personal de redacció, administració i tallers de confecció de LA RAMBLA, reunits ahir, al restaurant de la "Font del Gat", en una simpàtica festa d'amistat i companyonia. El company Sunyol — que no pogué assistir-hi per atendre obligacions ineludibles lluny de Barcelona — envia una cordial adhesió a l'acte.

Ahir, diumenge, al migdia, al Restaurant de la "Font del Gat", es reuniren en un àpat de companyonia els obrers dels tallers d'impremta, administració, expedició i repartiment de LA RAMBLA, junt amb tots els companys de la redacció i direcció del nostre periòdic.

Ocuparen la presidència de la taula, entorn de la qual es reuniren una cinquantena de convidats, els nostres companys Abril, Aymami i Massip, per la redacció, i els senyors Mañé, regent de la impremta; Cartanyà, cap de caixes; Jacob, cap de màquines; i Mach, en representació de "Las Noticias". L'àpat, celebrat a la terrassa del

restaurant, transcorregué en un cordial ambient de companyonia i d'amistat, doblement agradable per la magnificència d'un dia esplèndid de primavera.

El nostre estimat amic Sunyol, a qui és deguda la iniciativa del simpàtic acte de companyonia, no pogué assistir a la festa per haver-se vist obligat, per imprescindibles necessitats comercials, a sortir cap a Madrid el passat divendres.

Oferí l'àpat — magníficament servit pel restaurant de la "Font del Gat" —, en breus paraules amistoses, el nostre estimat company i director Josep Maria Massip, qui després de fer constar l'adhesió de Sunyol

i el sentiment de no poder assistir-hi, senyalà el seu significat cordial de companyonia entre tots els que, des de la impremta o des de la redacció, cooperen en la publicació de LA RAMBLA i fan possibles les seves campanyes i la seva popularitat.

L'amic Mañé, en nom de tot el personal de tallers, agrat el convidat i feu vots per a futures festes semblants.

A guaitx de quatre de la tarda, després de tres hores agradabilíssimes entorn de la taula de LA RAMBLA, acabà el simpàtic acte, entre l'alegria general.

El projectat

«TEATRE DEL POBLE»

Es amb satisfacció que hem vist que el dictamen municipal per al projectat "Teatre del Poble" era retirat per a ajornar-ne la presentació i, probablement, rectificar-ne alguns aspectes importants. I no precisament per la idea en ella mateixa, que ens sembla bona, sinó per la inexplicable presència del senyor Joaquim Montaner — al costat del nostre Puig i Ferrater — en la direcció del "Teatre".

Esperem que en el nou dictamen, si es presenta, el senyor Montaner no tindrà res a veure amb la direcció del "Teatre del Poble".

Una conferència del nostre company J. M. Massip

Convidat pels elements directius de l'Ateneu d'Argentera, el nostre company Josep Maria Massip, donarà el proper dijous, a la nit, una conferència en aquella entitat.

A petició dels propis interessats, el tema de la conferència del nostre company serà el de: "Esport i ciutadania".

PREMSA

L'Associació de Periodistes estrangers de Barcelona

Ha sigut constituïda a Barcelona l'Associació de Periodistes Estrangers. Ahir a la tarda, en el local social Hotel Majestic Anglaterra, es va celebrar l'Assemblea general dels socis, de la qual ha estat nomenada la següent Junta directiva:

President, senyor Lawrence A. Fernswerth, "The Times", de (Londres).

Vicepresident, senyor Joan Cazes, "La Dépêche", de (Tolosa).

Vicepresident, senyor Alfred Giorgi, "Corriere della Sera", de (Milà).

Secretari - Tresorer, senyor Marcel Pepin, "La Journée Industrielle", de (París).

la seva categoria cultural. L'ensenyament primari, amb la construcció d'aquestes escoles — "les escoles noves" que en diu la gent — s'ha situat en el lloc que li corresponia. Hi ha encara, però, altres mostres innegables del seu afany cultural: el Museu de Sabadell, projectat feia una pila d'anys i que l'Ajuntament republicà enllestí, convertint-lo en realitat, en pocs mesos. Esforç magnífic que honora la ciutat, i honora aquest Ajuntament republicà.

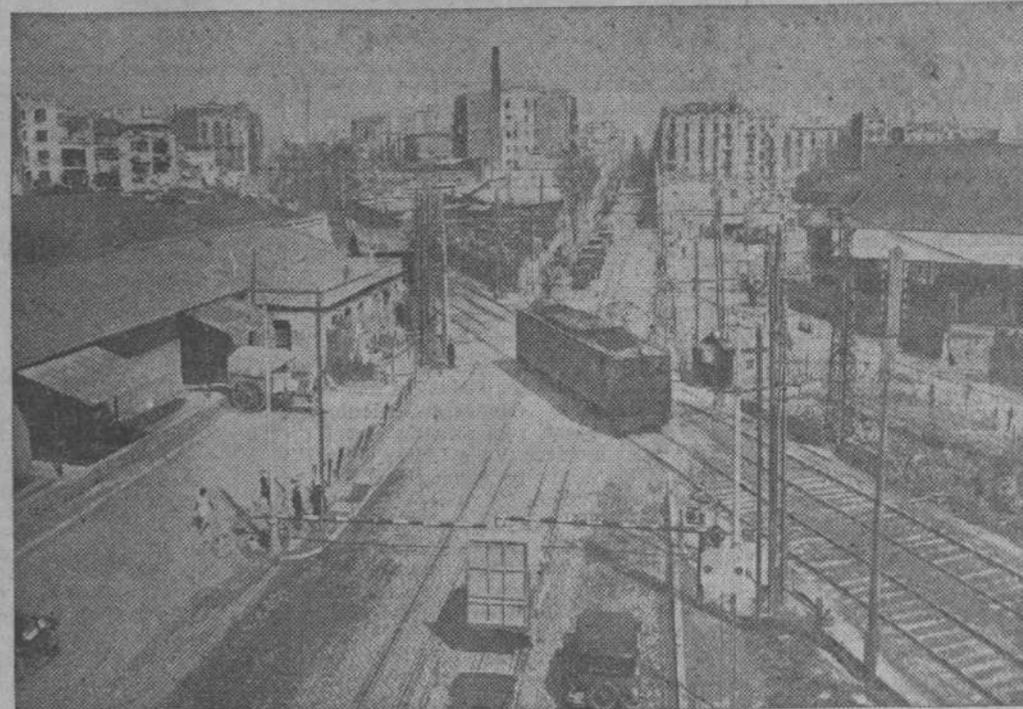
En les poques hores que estiguérem a la ciutat del Vallès, vam visitar la Caixa d'Estalvis — entitat netament sabadellenca, amb 24.000 imponents — i la seva biblioteca de deu mil volums, la sala de lectura de la qual — més de cinquanta lectors — és, a diari, insuficient per encabir els ciutadans — ciutadans d'esperdanya i vestit blau — que hi van a llegir. Vam visitar l'excel·lent Escola d'Arts i Oficis, que paga Sabadell, feta excepció de les 7.500 pessetes anuals de subvenció de la Generalitat. Vam visitar l'interessantíssim arxiu de la ciutat — una altra obra de la República — en el qual hi ha documentació des dels segles XII i XIII. Aquest arxiu — obra digníssima de Miquel Carreres Costajussà — era, abans de la República, un magatzem desordenat de paperassa i un cau de ratadors. Ara, és un arxiu perfecte, que honora Sabadell. Vam visitar, també, l'Institut de Puericultura — molt notable — pel qual es demostra que l'Assistència social mereix d'aquest Ajuntament tanta atenció com la cultura. I després, la Clínica de la Salut, el Pavelló de Tuberculosos, etc.

Hem passat un dia a Sabadell i hem tornat a Barcelona més optimistes que mai. La República, tanmateix, deixa rastre del seu pas. I aquest Ajuntament de Sabadell, n'és una prova. Ajuntament republicà, Ajuntament esquerrista, Ajuntament catalanista. Aquells ciutadans sabadellencs que un dia i un altre dia donaren llur vot a l'Esquerra Republicana de Catalunya, sabien el que es feien.

Ens ho deia, inconscientment potser, un home de la Lliga. — Hem de reconèixer que a Sabadell no s'havia fet mai tanta bona feina com en aquests dos anys...

Una gran obra

El projecte d'enllaços ferroviaris i la supressió dels passos a nivell

El magnífic Projecte d'enllaços ferroviaris de Barcelona — en el qual ha tingut participació tan essencial l'alcalde de la ciutat, el nostre amic Aiguader — sembla entrar en vies de realització. Ha estat nomenat ja el Comitè de tècnics i entitats que han de formular el pla d'obres definitiu i

no sembla lluny el moment que Barcelona veurà el començament de les obres d'electricificació i centralització de les línies ferroviàries de Catalunya.

Un dels aspectes decisius per a la realització del Projecte ha d'ésser, sens dubte, el de la supressió dels pas-

sos a nivell de la ciutat. Amb el projecte — a base de ferrocarrils subterranis i d'eliminació d'algunes de les vies que encerclen la ciutat com una muralla de ferro —, desapareixerà aquest greu perill ciutadà i aquesta enorme dificultat del tràfic urbà de Barcelona.

El "Metro Transversal" inaugurarà la nova estació "Marina"

Dissabte tingué lloc l'inauguració de la nova estació "Marina" del Metro Transversal, situada al carrer del doctor Robert, encreuament amb el d'Almogavars, obrint-se amb ella al servei un nou tros del ferrocarril metropolità que haurà d'ajuntar ben aviat barrades tan apartades com la Bordeta i Sant Andreu en pocs minuts.

La nova estació, construïda per Empresa "Materials i Obres", queda una mica per sota del nivell de la mar però sense que això doni lloc a cap humilitat, i té una andana de 70 metres de llarg per una amplada de 3'20, suficient per atendre de sobres qualsevol contingència del passatge.

L'andana queda unida a la superfície del carrer per una escala doble, meitat d'ella elèctrica sistema "Flohr", de tipus automàtic i reversible, moguda per un motor de 50 HP, que funcionarà tot el dia per evitar als passatgers les molesties que sempre representa pujar escales.

Amb l'estació inaugurada la línia del Metro Transversal se separa ja de les línies del Nord, per a poder arribar dins de breu temps a la Plaça de les Glòries Catalanes, i d'aquí continuar fins a enllaçar a la Sagrera amb la línia de M. S. A.; enllaç que és un dels punts compromesos en el pla d'enllaços ferroviaris que ara s'està estudiant per una Comissió nomenada pel Govern.

Es d'esperar, doncs, que una obra tan important i necessària per a Barcelona, serà portada a terme el més ràpidament possible, ja que se'n beneficiarà la ciutat tant en el seu aspecte urbanístic com econòmic i es resoldrà en gran part el problema de l'atur forçós, descontentant els nuclis excessivament

densos del centre de Barcelona amb e l'possible ràpid trasllat cap els afores i pobles veïns de Barcelona.

Amb l'estació Marina, la llargada total de les línies del Metro Transversal és de 6.100 metres.

A l'acte inaugural assistiren, en representació del Govern de Catalunya, el conseller-delegat senyor Pi i Sunyer, que ostentava l'alta representació de Francesc Macià, i els consellers senyors Casals i Dencas.

Per el Consell d'Administració del "Metro Transversal" el seu president, l'alcalde de la ciutat, doctor Aiguader i els tinentes d'alcalde senyors Ventalló, Llopart i Amat. Hi assistiren també els regidors senyor Marià, Escofé, Domènech i Salvat. El coronel senyor Flores en representació del cap superior de Policia; el coronel Angel Sampedro y capità ajudant Josep Fernández, per la Comandància de la regió; el delegat de Marina senyor Verdugo, i nombroses personalitats repre-

sentant a entitats econòmiques de la ciutat.

Els invitats i autoritats foren rebuts per l'alt personal de la Companyia, senyors Jaime Fanés, president; enginyer en cap Francesc Planell; apoderats senyors Vicens i Masip, i secretaris senyors Matas i de Salvador, i en representació de l'Empresa realitzadora de les obres, els senyors Masana (Joanquim i Antoni), Ochoa i Almirall.

A dos quarts de dotze va sortir de la nova estació el cotxe oficial, guarnit amb gallaretes, que dugué els invitats fins a l'estació de la Bordeta, on foren rebuts pels tinentes d'alcalde d'Hospitalet senyors Frontera, que representava l'alcalde, Escudero i Basses, i el secretari del dit Ajuntament, senyor Coca.

L'enginyer de la Companyia senyor Planell mostrà a les autoritats i invitats un gràfic corresponent als projectats enllaços ferroviaris, sobre el qual va donar àmbles explicacions.

Seguidament, les autoritats i invitats tornaren a l'estació Marina, on foren obsequiats amb un lunch, servit per la "Maison Dorée". Poc després quedà obert al públic el servei de la nova estació.

L'obra d'un Ajuntament republicà

(Continuació de la pàg. 16)

dir, instal·lant-los en edificis fets expressament. Però no ha estat possible, encara, tirar-ho endavant. Altrament, tampoc no podíem esperar. El problema era greu. A Sabadell no hi havia escoles. Els infants anaven pel carrer i creixien analfabets. L'edifici ad-hoc podia esperar. L'escola, no. I vam anar de seguit a la instal·lació de les que feien falta, aprofitant locals ja existents i traient-ne el màxim profit.

En efecte. Poguérem comprovar-ho ben aviat. No hi ha encara els grans Grups Escolars que Sabadell ha somniat, però hi ha, les escoles que Sabadell necessita. Escoles dignes, netes, ventilades, alegres, espaioses, magnífiques. I sobre tot, concorregudíssimes. Recordem, per exemple, el Grup Zurbano — compost de cinc aules — al qual concorren prop de tres-cents escolars; recordem, aquell magnífic parvulari, dotat de material moderníssim — com totes les escoles que vam visitar; recordem, en fi, una dada eloqüent: durant seixanta anys, a Sabadell, s'havien construït deu escoles; en

dos anys de República, se n'han fet disset. Deu escoles — aquelles — instal·lades en locals infectes, mancats de material docent, insuficients. Deu escoles infectes i uns centenars d'infants al carrer, que ni d'aquelles escoles infectes podien beneficiar-se: això era la monarquia. Disset escoles excel·lents, en les quals es dona ensenyament a tots els infants de la ciutat en condicions moderníssimes: això és la República.

Ens ho deia — tot visitant una d'aquestes escoles noves — un dels professors:

— La majoria d'aquestes nois — algun ja grandassot — fa uns mesos que no sabien distingir una o d'una i. Els preguntaveu el nom i els més — arribaven a dir-vos el primer cognom; ben pocs, sabien el segon. D'educació ciutadana, no en parlem. Només hi havia escoles per als fills dels rics i tot aquest planter que veieu ací, era perdut... si la República no els hagués salvat. Una altra cosa: abans de la República, a les escoles de l'Ajuntament, a les escoles del poble — tristes i infectes — només hi anaven, i encara gràcies, els fills

deis ciutadans més pobres. Ara — veieu — ara, aquestes escoles són les de tothom. El fill d'un advocat i el fill d'un manobre, són companys de taula i perfectes camarades...

Com ha fet això l'Ajuntament de Sabadell? Com haurien pogut fer-ho els Ajuntaments de la monarquia, si haguessin volgut. Fent ús del pressupost ordinari.

Algun ens ha dit:

— Totes les despeses més o menys superflues, han estat suprimides i destinades a cultura i assistència social. Des de que hi ha República, no trobareu en els llibres de l'Ajuntament, cap partida innecessària. La República ha dut a Sabadell un Ajuntament austere. Els regidors es paguen particularment totes les despeses originades pel càrrec que ocupen i no trobareu cap sabadellenc, pensi políticament com pensi, sigui la que sigui la seva ideologia, que pugri dir-vos el contrari.

Sabadell té fama de ciutat industrial. Cal veure-la per dins, però, per convèncer-se de

Advertisement for TABU perfume by Dana. It features an image of a perfume bottle and the text: 'TABU EL PERFUM DELICIOS QUE MAI NO ACABA D'EVAPORAR-SE Dana'.

Large advertisement for BRACAFE coffee. It features a map of Brazil and the text: 'CAFES DEL BRASIL PER TOT ESPANYA EXIGIU ELS CAFÈS DEL BRASIL SON ELS MES FINS I AROMATICS BRACAFE'.

TEATRES

TEATRE NOVETATS Companyia LLUIS CALVO Nit, a les deu LA VIEJECITA per C. Raga

La Rosa del Azafrán per Brito, Rossy, Avell, Llanos, etc. Demà, grans funcions en honor, benefic i comiat de l'eminent tenor RICARD MAYRAL Tarda: DORA FRANCISQUITA — Nit: LUISA FERNANDA. Acte de Concert per el lloçat, "Orfeó Goya", del Centre Aragones i duo de "La Dolorosa".

CINEMES

COLISEUM Avul, nit, a les deu: REVISTA PARAMOUNT DIBUIXOS i l'estrena EL MILAGRO DE LA FE per Silva Sidney i Chester Morris. Es un film Paramount.

PUBLI-CINEMA

TELEFON 79681 Avul, dilluns, sessió continua, de les tres a dos quarts de nou i de les deu a les dotze; butaca, UNA pesseta; Reportatges Cineac, Noticiari Fox i "la catifa màgica". Una passejada en gòndola. — Nit, continua, 1 pesseta.

CINEMA PARIS Avul, nit, a tres quarts de deu: ECLAIR JOURNAL Janet Gaynor i Charles Farrell en RECIENT CASADOS Carles Gardel en el seu triomf ESPERAME en espanyol

ACTUALIDADES

RAMBLA DE CATALUNYA, 37 Telèfon 11701 Programa inaugural

VEGEU L'ANUNCI ESPECIAL A LA PAGINA DEL CINEMA Espectacle seguit des de les onze del matí a una de la matinalada

Entrada única, 1 pesseta

FANTASIO Avul, nit, a les deu: ACTUALITATS PARAMOUNT DOCUMENTAL ECLAIR JOURNAL LOS ENANOS DEL BOSQUE extraordinari dibuix en colors PAUL MUNI, en el film insuperable SOY UN FUGITIVO

SALONS CINÈS

TIVOLI Avul, dilluns, a les deu de la nit: TIERRA DE NADIE. FEMINA Avul, dilluns, a les deu de la nit: CADETES, per Albert Bassermann. CAPITOL Avul, dilluns, a les deu de la nit: HAI TANG, per Anna May Hong; DESNUDISMO. CATALUNYA Avul, dilluns, a un quart de deu: LA SENAL DE ALARMA, per Louis Wolheim; AMOR POR OBEDIENCIA, per Betty Compson.

Advertisement for 'La Publicitat' newspaper. It features the text: 'La Publicitat diari català informacions completes, articles dels millors escriptors. Seccions especials de Política, Arts, Literatura, Música, Ràdio, Finances Esports, etc., etc.'

Els jueus alemanys, vindran a Catalunya?

(Reportatge sensacional, amb dates per primera vegada revelades)

per OLIVER BRACHFELD

Cada dia podem llegir en els diaris notícies de les persecucions de què són objecte els jueus alemanys per part dels nazis, com també del seu exode d'Alemanya: una part s'ha refugiat a París, una altra omple completament els hotels de Praga, i d'altres han passat la frontera polonesa... Ara bé, vindran elements jueus, fugint del règim hitleria, també a Catalunya? Sense formar un judici sobre l'oportunitat o la inoportunitat d'una tal immigració—segurament menys desagradable, diran molts, que la immigració dels jueus "nazi"—ens limitarem a referir-nos només a uns trets i uns temes que s'han verificat ja des de fa temps en aquest sentit, publicant per primera vegada unes dades i documents fins avui completament ignorats pel gran públic, i fins per molts dirigents d'Espanya i de Catalunya.

Una petició al Govern espanyol

Descomptant segurament a l'avantatge el triomf del "bell Adolf", es presenta a la legació d'Espanya a La Haya, fa molts mesos, un jove un xic estrany, que portava un gran capell negre, una barba bruna i unes ulleres grans. Semblava un pintor frívol, d'aquells que representen el tipus "més pur del fauve" dels cafès d'artistes de Montparnasse. El senyor amb semblança de "montparnaso" es presentà al ministre d'Espanya com a rabí de la Comunitat dels Jueus Liberals d'Holanda; els jueus liberals representen els elements jueus que trunquen amb la seva forma religiosa uns costums moderníssims, com no portar capell a la sinagoga, etc., i són capitanejats per la coneguda lady Montagu, de Londres.

El jueu rabí Nandor F. Friedmann —així es deia— va conferenciar amb el ministre d'Espanya; no sé sap el que varen parlar junts els dos... El fet és que el jove rabí—que aleshores comptava solament 29 anys d'edat—va sortir sense tardar d'Holanda cap a Ginebra, juntament amb elements d'introducció que portava el nom del senyor Madriaga, i d'una altra dirigida al senyor Zulueta.

Amò un "volant" de la delegació hongaresa el rabí passà al recinte de la S. de N., parlà amb el senyor Madriaga, i va obtenir una audiència del senyor Zulueta que es va celebrar a l'Hotel Clarence, si recordem bé, el mes de setembre passat. Sembla que el ministre i el rabí van parlar llarguissimament, unes dues hores; el ministre d'Estat va demanar per fi una formulació per escrit de les propostions del senyor Friedmann, que aquest amb el text alemany que traduí a continuació:

"MEMORIA presentada pel Rabí F. N. Friedmann (La Hala-Scheveningen) referint-se a la immigració dels jueus possessors de cert capital a la República espanyola.

A Sa Excel·lència Don Luis Zulueta, Ministre d'Estat de la República Espanyola.—Madrid. (Actualment a Ginebra).

Excel·lentíssim senyor: En aquests últims anys s'ha parlat molt als circuits oficials espanyols de la immigració de comerciants jueus, la qual cosa podria contribuir notablement al foment del desenvolupament del comerç espanyol.

Per altra banda, cal fer constar que d'ençà de la Revolució victoriana de l'any 1931 les masses jueves de l'Europa Central s'interessen molt per una possible fórmula al país que una grossa part dels jueus havia d'abandonar fa uns 400 anys.

Més enllà dels motius morals, hi ha causes de caràcter econòmic que fan aparèixer com a indesitjables la immigració a Espanya d'una certa capa de la juria centro-europea, destajable tant per aquests mateixos com també per Espanya.

Una breu visió de conjunt sobre la situació actual dels jueus alemanys possessors de capitals, i dels altres jueus de les altres parts de l'Europa Central, ens dona la prova més contundent que els jueus alemanys corren el perill de trobar-se aviat en una situació més o menys insostenible políticament, i encara més econòmicament, en el cas que un Govern manifestament antisemita prengui el Poder.

Preparant-se al cas que podria donar-se de la necessitat d'abandonar un dia d'Alemanya i els altres estats espanyols, una gran part dels jueus possessors de capitals col·loca quantitats molt considerables en bancs de l'estranger, com Suïssa, Holanda, etcètera, on aquestes quantitats són "segures", sense produir absolutament cap problema.

És universalment sabut que els jueus capitalistes dels Estats centro-europeus es venen obligats a guardar llurs capitals econòmicament improductivament en Bancs a conseqüència de la situació comercial absoluta i absolutament paralitzada, i no fan sinó esperar una bona ocasió per esmerçar els dits cabals productivament.

Considerant aquests fets, l'autor d'aquesta Memòria ha arribat, després d'un estudi exhaustiu i detallat, a les conclusions següents: Els jueus centro-europeus han portat al comerç a la major florescència a tot arreu on viuen, i s'han fet imprescindibles malgrat de les persecucions.

Com que, al meu entendre, també Espanya tindria interès de fomentar tant les relacions interiors com les exteriors, i la indústria tanmateix, per a crear una base saludable per la prosperitat comercial, l'autor d'aquesta Memòria creu, doncs, que Espanya tindria especial interès, que l'excel·lentíssim Govern de la República espanyola doni, en lloc d'altres parts, possibilitat d'immigrar a Espanya als capitals que emigren d'Alemanya i dels altres països.

L'autor de la present Memòria, que posseïx amplíssimes relacions en els circuits jueus de l'Europa Central, es

fa una tasca personal i després d'atraure a Espanya—mitjançant una oficina de propaganda establerta a Espanya—els jueus destituits d'emigrar, i possessors de capitals.

L'autor que suscriu està profundament convençut que farà no solament un gran favor als seus correlacionaris, sinó també, i encara més, als interessos de la República espanyola, participant activament a la prosperitat econòmica general de les terres espanyoles.

L'autor té 29 anys d'edat, és nat a Satoraljuhely (Hongria), subdit d'Hongria, casat, rabí fora de servei en aquest moment. Va estudiar a les escoles de rabins conegudíssimes de Pressburg (Txecoslovàquia) i Frankfurt a Main. Fou convocat de cap espiritual per l'Organització de Jueus Liberals Religiosos d'Holanda. Sa Excel·lència Don V. González-Arno, ministre extraordinari de la República espanyola a La Haya, ha col·leccionat ja referències sobre ell, i li ha donat una lletra de recomanació personal per a Sa Exc. Don Zulueta (així en el text) que aquest ja ha rebut.

En l'esperança que Sa Excel·lència es dedicarà a un estudi detallat d'aquesta Memòria i la presentarà a l'altíssim Govern espanyol per a examinar-lo, subscriu amb el major respecte, etc., etc.

Signat: F. N. Friedmann. La Hala-Scheveningen. Gevers Deynootweg, 52.—Actualment a Ginebra, Hotel Nouvelle Gare.

Aquest document, l'original i del qual ostenta gran nombre de faltes d'ortografia i de gramàtica, fou traduït al senyor Zulueta, però sembla que no ha arribat a poder del cap del Govern. Cal subratllar que el rabí—que, segons l'opinió de tots els que el coneixen, reuneix en ell, amb els coneixements que li podem suposar en virtut dels seus diplomes de rabí, un sentit comercial molt viu—va escriure la seva Memòria sense tenir cap autorització de ningú, i possiblement molts jueus alemanys, confiant que Hitler no governaria mai a Alemanya, no haurien contestat ja seva crida. Avui, però, la situació és com-

El Rabí Nandor F. Friedmann

pletament distinta, i així, la Memòria, escrita, com ja desim, molts mesos enrera (setembre), recobra tota la seva actualitat.

Una nova petició

Fa unes tres setmanes el rabí Friedmann—des del mes d'octubre passat del de Barcelona (Guinardó), i possessor d'un abundant compte corrent en un gran banc barcelonès—va dirigir novament una crida al senyor Zulueta recomanant-li la sort de la seva Memòria i demanant-li una decisió, ja que els fets d'Alemanya aca-

ben de confirmar plenament les seves suposicions.

El rabí Friedmann va fundar a Barcelona, a més, una nova Comunitat de jueus "aschkenasim"—anomenats així en antagonisme amb els sefardites, o sigul jueus d'origen hispànic—que es va constituir el 17 d'octubre passat. L'Assemblea constitutiva decidí enviar un missatge al senyor Macià i altres autoritats, però a l'últim moment es va desistir d'aquest propòsit.

Diversos viatges portaven al rabí Friedmann a Madrid i a Sevilla; a la capital andalusa va fundar una altra comunitat jueva, i va demanar un permís per a establir sinagogues a Barcelona i a Palma de Mallorca. La de Barcelona l'anomenà Sinagoga Central d'Aschkenasim, i no és cap misteri que molt aviat es farà declarar "Gran Rabí de les Espanyes". Degudament recomanat, acudí al despatx oficial del senyor Macià per a saludar-lo, i es va entretenir amb ell uns quants minuts.

El senyor Macià benéit en hebreu

En aquesta entrevista, que va tenir lloc el dia 31 de desembre, dona compte al President de la Generalitat del seu propòsit. El President l'assegurà, amb termes generals, de les seves simpaties pels jueus, i del fet que el seu defensor d'any a París, mestre Dreyfus, que és jueu, el posava al corrent dels problemes jueus, i li recordà que, últimament, en un discurs pronunciat al Centre de Dependents del Comerç es va referir a la necessitat d'utilitzar els jueus sefardites, habitants al Llevant europeu, per als fins de l'economia catalana. El rabí Friedmann demanà al senyor Macià que acceptés la Presidència d'honor de la seva comunitat israelita, petició que el President li va denegar, encara que en termes molt amables, afegint que la Constitució espanyola no li permet assumir cap presidència d'honor de cap entitat religiosa.

Els jueus contra el rabí Friedmann

Mentrestant, els jueus de tot el món, i abans que tot, els jueus de Barcelona es varen donar compte de l'actuació del rabí F. N. Friedmann, que estava a punt d'obrir efectivament una sinagoga nova, considerada com a suèrria per notables elements jueus de la capital catalana, ja que en aquesta funció des de fa quinze anys una sinagoga molt concorreguda. Donat el caràcter potser massa "concret" del rabí Friedmann i la seva empremta el rabí de Scheveningen no va arribar a fer-se reconèixer unànimement pels seus establerts a Barcelona, la qual cosa donà lloc a una sèrie d'intrigues que no ens creiem en dret de referir ací. El fet és que des de fa poc temps no se sent parlar res de la possible immigració de jueus a Barcelona i de la futura sinagoga central.

Però l'emigració dels jueus d'Alemanya és un fet, relatiu per tota la premsa mundial. "Molts jueus van passar la frontera suïssa—ens diu l'Agència telegràfica jueva de Londres—per a obtenir seguretat. Són, naturalment, de la classe internacional que disposen de mitjans financers. Però quina serà la sort d'aquests fills desafortunats de la raça sefardita que no disposen de diners i que es venen obligats a quedar-se a Alemanya?"

Continguem una nova Diàspora? Veurem els jueus alemanys dispersats per tota la terra com els "elites" grecs es van dispersar després de la caiguda de Constantinoble i els rusos després de la revolució bolxevista? I Barcelona haurà de rebre també una infiltració de considerables elements jueus, considerables per la seva cultura—com Einstein que es fixa a Lugano, Emil Ludwig que ja es va fixar fa temps igualment a Suïssa, i Reinhardt que es refugia a Austrà—o considerables per la seva força econòmica? Barcelona obrirà les seves portes a les víctimes del feixisme alemany? Són preguntes a les quals en poc temps tindrem contestació.

Contra els assassins

La Creu i el Feix

La Creu i el Feix senyoregen a Barcelona. Parlem, en primer lloc, de la creu svàstica i del feix dels camions britànics, no de la creu de Sant Jordi del feix dels lictors o del feix de la República Francesa. La creu, però, podria ésser fet i fet a la de l'Església romana, sense les puntes en angle. Roma també ha pactat i s'ha sotmesa davant el protestant Hitler, com s'ha ajuntat davant el pagà—en el pitjor sentit—Mussolini. Els catòlics sincers i decents d'Alemanya i d'Itàlia i de tot el món no han d'esperar defensa de l'Església "liberal" davant les tiranies eriminoses. Roma només sol ésser liberal davant els països que també ho són: Espanya, Mèxic. Només demana una cosa: que no perseguixin els seus capellans.

En canvi se'ls dona ben poc si els feixistes són carn de canó a mans de qualsevol megalòman.

La creu i el feix senyoregen a Barcelona. La creu svàstica dels nazis alemanys i el feix de Mussolini. Trobareu els quíscos de la Rambla, podrits de publicacions nazis, amb desfilades militars boniques i els bigots d'Hindenburg arreu. Hi ha també un setmanari hitleria que apareix a casa nostra, i un periòdic d'esquerra ha denunciat les cases que el subvencionen sense que ningú no n'hagi fet esment. Els feixistes... No cal recordar la desfilada infantil grotesca, que acabà a cops de puny no pas contra, els infants, com volia fer créure el consell d'Itàlia, sinó contra un pànel de repugnants pistolers del Feix. Basta veure la memòria publicada per l'assaltada "Casa degli Italiani", corresponent a l'any passat, on entre les activitats socials consta això: "La Casa degli Italiani, di Barcelona, col·labora íntimament com la organització del Feix". Afegim, de passada, que aquest feix mussolinès de Barcelona, tan poc dissimulat, està a punt de comprar-se una casa a nom propi o a través d'altres organismes, davant per davant de l'antic casal dels italians de Barcelona.

Quan el moviment de gener, LA RAMBLA i altres diaris parlarem de les ingerències estranyes que havia sofert aquella temptativa per part d'espionatges estrangers. D'altres publicacions varen precisar més aquest punt obscur. Ara hem vist com gran part dels delinqüents vulgars que cometen delictes terroristes són estrangers, italians en majoria. Tenim, a més, precedents tan funestos com la banda del fals baró de Koenig, que va empenyar de sang Barcelona a benefici dels imperialistes. Dies enrera, tot just, les autoritats s'han decidit un xic a fer neteja d'estrangers indesitjables. Però no és prou, davant un conjunt greu de fets i precedents innegables. Caldria demanar, tal vegada, als governants

responsables, una major energia, que no excolupia la polidessa necessària envers els estrangers respectuosos de la nostra hospitalitat i envers llurs representacions acreditades.

No exigirem, és clar, que els estrangers que viuen a Barcelona no s'asocin, ni que no tinguin dret a professar les idees polítiques i d'altres menes que els plagin més. Però anem a pams: una cosa és l'associació lícita, sota la bandera que vulguin, que no afecti per a res el nostre país, i una altra cosa és pertorbar l'ordre nostre abusant de toleràncies generoses i no agraïdes.

Els hitlerians de Barcelona han pertorbat l'ordre, per primer cop, en ocasió de la conferència pacífica pronunciada a un estatge de la U. S. C., pel doctor Otto Friedlander. Entre els avalotadors d'aquell dia la premsa ja va fer notar que hi havia elements italians. Després, els feixistes mateixos, per llur propi compte, també han provocat incidents amb exhibicions poc discretes de llur famosa i al capdavant ridícula mobilització infantil. El fet que totes dues vegades els hagi tocat el rebre no basta. A qualsevol país, uns estrangers que pertorben l'ordre públic abusant de l'hospitalitat rebuda haurien estat expulsats del territori en

boques horres, sense contemplacions de cap mena ni consideracions indegudes a la representació diplomàtica o consular.

Aquí no solament no ha passat res d'això sinó que ha estat donada oficialment per bona la versió tendenciosa del consol italià, els feixistes apropiats tenien armes AMB PERMIS de l'autoritat republicana, i continuen editant diaris i organitzant-se tranquil·lament.

No ens fan cap por. Però hem de pensar que tant l'exèrcit nazi com el feix italià són organitzacions de combat assimilades a l'exèrcit regular de llurs respectius països. I no pot ésser permesa, ni ho és enlloc, l'organització i l'exhibició pública d'una força armada estrangera dintre del país, i menys, encara, si aquesta força provoca incidents al territori de l'Estat que la tolera.

Darrerament, de Madrid ens ha arribat la nova greu que ha estat elegit president de l'associació de corresponals de Premsa un agent feixista notori, responsable convicte d'Informacions tendencioses. Davant això, la més elemental solidaritat periodística i la discreció diplomàtica més serena s'alteren. Combinat amb els quíscos de la Rambla empastifats de propaganda nazi i amb les activitats que el feix ita-

lia prepara, ens obliguen a demanar la vetu d'altres i a reclamar concretament dues coses: la clausura immediata i efectiva d'aquests centres, que no solament es surten de la llei sinó que representen un perill i una provocació, i l'expulsió de tots els elements que puguin pertorbar el nostre ordre. Aquestes mesures, completades amb altres de menors, com retrada d'armes als estrangers que militen en política, responsabilitat dels periodistes estrangers, etc., representarien una precaució legítima i gens ofensiva per als hostes catalans.

Pet i fet, els antifeixistes i els antihitlerians, amb més raó i amb l'ambient favorable que tenen entre nosaltres, no s'extralimiten gens en les seves activitats, i en canvi ens ajuden a defensar el crèdit exterior de la República. Si aquests amics no es surten de la llei—perquè no n'han de sortir—menys hem de tolerar que se'n surtin aquells que representen exactament la contrapartida del nostre règim, còmplices morals i potser materials dels governs d'assassins de llurs països.

Tal vegada els escriptors oportunistes tipus Xammar trobaran que això és pertorbar les relacions amb els governs estrangers.

Potser sí. Però també és pertorbar les relacions dels governs estrangers amb nosaltres propagar informacions tendencioses i alterar la nostra pau. A més, proyi el senyor Xammar d'organitzar a Berlín o a Roma una manifestació republicana espanyola o de fer donar permisos d'arma a uns socialistes catalans d'allí—si n'hi hagués—i ja ens explicarà com acaba tot plegat. A veure com s'ho pren un país que no s'està de dir indesitjable al nostre ambaixador senyor Araquistain!

Diguin el que vulguin, doncs,

les verges prudents de "Ahora" de Madrid i els cònsols d'Alemanya i d'Itàlia, cal acabar això, i respectar la llibertat de la nostra Premsa. Es molt dur que la Premsa liberal acusi d'assassins els governants d'Alemanya i d'Itàlia, cert. Però no som pas nosaltres que hem mort Matteotti, Rosa Luxemburg, Thaelmann, totes les innombrables víctimes d'ells.

Pensem que pot ésser, si el Govern no limita l'activitat d'aquesta gentussa, que els escorbi el poble de Barcelona a patades al cul. I seria pitjor.

GRANIER-BARRERA

PREMI A LA CIUTADANIA EXEMPLAR

La subscripció de LA RAMBLA a l'obrer Boira

Suma anterior ...	230	A. Badrines ...	5
Juan Castellnou ...	2	E. Mercader ...	2
Josep Clavell ...	2	J. Bta. R. C. ...	5
Lluçietà Canyà ...	5	E. Cardona ...	10
M.-Teresa Vilà ...	10	R. Forns ...	1
Josep Curell ...	5	A. Mora ...	1
Juan Farré ...	1	R. Forcada ...	2
Rosend Calvet ...	5	J. Quintana ...	5
Jaume Jonquera ...	3	P. Llosà ...	5
Eugení Guiltart ...	10	P. Sariola ...	2
Juan Gallés ...	2	G. Daura ...	2
Benet Martí ...	5	J. M. P. ...	2
R. i A. Sarsanedas ...	10	M. M. A. ...	0'50
F. Ll. C. ...	10	J. H. M. ...	0'50
F. C. R. ...	15	J. V. B. ...	0'50
J. Sabater ...	5	R. Senties ...	1
A. Trunyó ...	10	C. Giralt ...	1
R. Bach-Estève ...	5	M. Sabartés ...	1
J. Torres de Prat ...	10	J. B. ...	5
J. Arbó ...	5	J. B. P. ...	5
P. Guardiola ...	10	Esteve Sala ...	15
J. Artigues ...	1		
M. Soler ...	10		
A. Ll. ...	5		
Suma que segueix ...	451'50		

L'acte d'inauguració oficial del "Centre Catalanista d'Esquerra"

Constituída ja, i en plena marxa ascendent, aquesta nova entitat adherida a l'Esquerra Republicana de Catalunya, ha estat fixat per al dissabte vinent, dia 8, a les deu de la nit, l'acte d'inauguració oficial, amb assistència de l'Honorable President de la Generalitat—President honorari del Centre—i de les personalitats més destacades d'Esquerra Republicana de Catalunya.

En aquest acte, el President del Centre i cap de la majoria de l'Esquerra al Parlament de Catalunya, doctor Jaume Serra i Hunter, pronunciarà un discurs glosant l'ideari del partit i la significació d'aquesta entitat. Després, el senyor Macià adreçarà una salutació als afiliats del partit.

A aquest acte, al qual hom pensa donar la màxima solennitat, són especialment invitades totes les entitats afiliades a «Esquerra Republicana de Catalunya» i tots aquells ciutadans que simpatitzin amb el seu ideari.

Es que se'n obligarà a acceptar quèq, en efecte, la revolució del 14 d'abril no es portà amb la rigidesa i amb l'energia que les circumstàncies semblaven requerir? Es que haurem de pensar—nosaltres que per humanitat i per ciutadania ens hem resistit sempre a pensar-ho—que no foren exigides les responsabilitats que calia, que foren massa benignes, massa confiats, massa generosos en aquells moments que les masses s'havien llançat al carrer en demanda de justícies implacables? Es que es vol que el règim democràtic i humà que és la República hagi d'afrontar, com un apremi inajornable, la necessitat de revisar severament les doctrines liberals que han volgut erigir-se en bandera de suprema justificació? Es que es vol que s'hagi d'arribar a la terrible conclusió que, amb la llei als dits i la generositat als cors, s'ha perdut tristament el temps i s'han albarat les enormes possibilitats d'una nova Justícia i d'un ordre nou?

GRANJA ROYAL
Saló Doré

Tots els dies
Crazy Boys Orchestra
en els
Tres i sortides de teatres

De 10 a 12 nit
CONCERT
SEXTET TOLDRA

Una conferència d'Antoni Rovira i Virgili

Divendres vinent, dia 7, a les deu de la nit, l'il·lustre historiador i diputat al Parlament de Catalunya N'Antoni Rovira i Virgili donarà una conferència al Centre d'Esquerra Republicana de Catalunya.

lunya del districte IX, carrer de València, 483 (Casinet), sobre el tema interessantíssim: "Les Corts antigues i el Parlament de Catalunya".

Hi sou invitats tots els ciutadans.

Llegiu L'OPINIO

MAISON DOREE

Cada dia GRAN EXIT de

Mis Dolly

amb la seva

Melodian's Orchestra

LA SETMANA PARLAMENTARIA

Dificultats materials d'espai ens priven de publicar aquesta setmana l'acostumada secció «La setmana parlamentària».

FIXOL

fica i protegeix els cabells

Per la distinció especial que dona, sempre notareu qui són els que usen Fixol. No taca. No empasta. Empru-lo cada matí, en pentinats. Tot el dia anireu acabats de pentinar, encara que faci vent o que feinegu molt.

FLASCÓ, 2,50 GEMES & THIBRE

PERFUMERIA GAL MADRID. BUENOS AIRES

Una de les teories

Ens deia un dia un director de presó, el senyor Navas: l'home que vol ésser un bon director de presó ha de fer-se totalment càrrec de la funció social que li toca complir, gens agradable per cert. La seva funció social, l'empleat de presons, l'ha de considerar com una mena d'apostolat. Per això jo en fer-me de nou càrrec de la presó de Barcelona, pensant en qui hauria d'omplir el lloc que indegudament ocupava en efígie l'ex-rei, no vaig dubtar un moment en posar-hi el retrat que veieu. I ens assenyalava el retrat de Concepció Arenal que presidia el modest despatx del director de la presó de Barcelona.

I ens deia al Harg de la seva conversa: Podríem dir que el funcionari de presons no podrà complir degudament el seu deure fins que abandoni la concepció que més abunda avui entre els empleats de presons: la que ell és una autoritat i el pres un home perillós posat sota la seva salvaguarda solament per alliberar la societat de les seves malafetes. En certa manera m'atreuria a dir fins que es capaç que el pres és realment l'única cosa positiva i veritablement humana que hi ha a la presó. Per dissort — ens deia — aquesta concepció és la menys estesa. L'ésser funcionari de presons és considerat únicament com un mitjà com un altre qualsevol de guanyar-se la vida. El mateix acostumen a pensar els que, més amunt que el simple funcionari, vénen més obligats a pensar en el paper pedagògic i en la funció social que ha de venir a complir la presó en la societat humana.

Era al començament de la República. Quan la senyoreta Kent desgranava les seves concepcions i quan a les presons semblava que realment hi entrava un esperit nou que volia renovar-ho tot.

—Si trobo viable—ens deia— el projecte de la senyoreta Kent de donar vacances als presos i de permetre que puguin satisfer llurs necessitats d'ordre sexual?

—I per què no, amic meu? Naturalment que sí. Com i de quina manera?

—Això, realment, no és el pres a qui correspon contestar-ho. I és això el que és pretén. Llavors, si pogués contestar, no seria a la presó. El que realment

Els presos de la Model de Barcelona han presentat unes bases de reivindicacions

Dues teories

per JOAN BRUGADA

no pot ésser és que la societat privi els éssers humans d'una de llurs necessitats més apremiants, la funció sexual. No vull pas dir que un règim així tornés sans tots els seus membres malalts que la societat reclou a les presons, però si tan sols pogués salvar-ne un de cada mil ja hauria complert bona part de la seva funció.

—Un altre problema paorós, encara. El de la joventut delinqüent o semidelinqüent que es reclou als nostres establiments. La llei ja assenyalava un límit fins al qual no es pot tancar un home jove a la presó. Però és prou això? A més, ¿què fa la llei i la societat amb els nois que delinqueixen? Els tanca en altres establiments que no són presons, dirigits, per regla general, per religiosos, amb tots els prejudicis que l'ésser religiós ja porta en ell mateix, i aquell delinqüent que reclou, o millor dit, mig reclou en un establiment regit de manera científica i per homes que sentissin el seu apostolat, podria encara ésser un home que donés el seu profit a la humanitat; per regla general, o no es guareix del seu mal inicial que l'ha dut a la primera ensopegada o bé es converteix en un individu que ha adquirit altres xacres que més val no anomenar i que en definitiva el porta també a la presó per altres camins. Que es guareixin amb l'actual sistema són realment pocs.

Més encara. ¿Es que pot dir ningú, sense por a ésser desmentit, que un home a dinou, a vint i fins a vint-i-cinc anys és ja un delinqüent incorregible? Ningú no pot assegurar-ho i, no obstant, a vint, a dinou, a divuit anys, són tancats a la presó de la mateixa manera i als mateixos llocs que els adults?

considerats delinqüents incorregibles.

Aquest és un dels mètodes. Ja sé que ens direu. La presó de Barcelona, amb un home amb aquelles idees de la seva funció, va ésser cremada per segona ve-

L'altra teoria

El mateix retrat de Concepció Arenal. —El pres no és un home. Cal tractar-lo com enemic de la societat que és. Totes les conside-

és excessivament humanitari. Enlloc del món es tenen als presos les consideracions que se'ls tenen ací. Volem millor menjar, i mireu si molts obrers sense feina poden menjar el que mengem els nostres presos. Moltó el disabte,

màxim rigor i enemic de tota feblesa. Cal prevenir la societat perquè no es deixi robar el cor i no es deixi enternir.

Un document

Signat per diversos presos, entre ells Ramon Casanelles, ha arribat a la premsa un document en el qual es diu que és còpia d'unes bases de reivindicació que havien d'ésser presentades a la direcció de la presó.

Segons els documents, els presos, en llurs reivindicacions, demanen millora del menjar. Que sigui facilitada roba als que no en tinguin. Que sigui substituït el tamboret per un silló. Que els waters tinguin aigua corrent. Que la llum elèctrica estigui més prop per poder llegir. Que els apats no els hagi de fer el pres tancat a la cel·la, sinó que tingui la porta oberta. Que siguin suprimit els càstigs de cel·les subterrànies. Que sigui reconstruïda la Biblioteca cremada el 14 d'abril de l'any 31 i que hi hagi de tota mena de llibres. Acaba el document anunciant que de no obtenir el que demanen es dedicaran a preparar la fugida col·lectiva de la presó.

No sabem com hauria reaccionat el senyor Navas davant un fet d'aquesta mena. Sabem si com es reacciona ara.

El menjar és suficient i pots ser excessiu, es diu.

El pres no necessita la llum; la que hi ha és una concessió.

La Biblioteca és un luxe excessiu i innecessari. La majoria dels presos són il·lustrats.

El càstig és una cosa necessària.

La realitat?

Qui la coneix la realitat? Però sabem que amb el canvi de règim d'administració el menjar de la presó havia millorat extraordinàriament. S'havia fet un gran estalvi suprimint les monges i s'havia augmentat la consignació.

Sabem com la lectura és una cosa que evita moltes coses pitjors i com la llum esquiva moltes bolres del cap de l'home que es veu tancat en una presó.

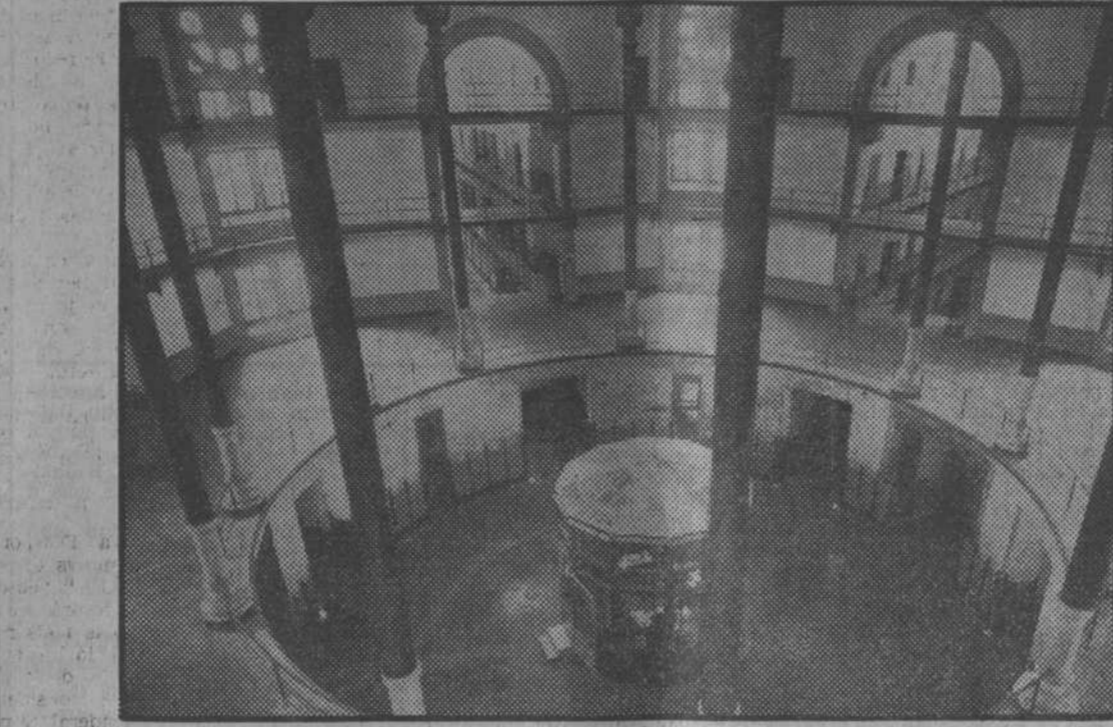
Sabem com el nou règim de compres centralitzades posat en pràctica pels homes que ens deia el senyor Navas ha perjudicat en definitiva el menjar dels presos. Totes les presons han d'assortir-se d'un economat central que no intervé tot, des del més petit objecte fins a la cosa més necessària i del dia.

No s'ha d'oblidar que per l'home que està reclòs existeixen dues preocupacions màximes: el menjar i les seves necessitats sexuals.

Hem dit, sense fer-ne cap mena de retrat, que l'home que sostenia les teories primeres que hem exposat el va treure un incendi, ni de la seva teoria; Potser més que l'incendi el va treure de la direcció de la presó la frase "Dràcula amb toga" dirigida a una autoritat. Ell comprenia les innovacions que preconitzava Victòria Kent. Criticava, però, Victòria Kent per la manca de valor en tirar-les endavant i per no saber escollir els homes que havien d'ajudar-la a portar-les a terme.

Per als homes d'ara, Victòria Kent és la culpable de tots els mals que pateixen les presons. Va fer concebir il·lusions inassolibles als presos i en sofria la disciplina. Cal actuar amb mà de ferro i sense contemplacions, diuen. Aquell va elevar un altar a Concepció Arenal. Els d'ara conserven l'altar, però no el culte. Els profits d'aquesta segona teoria els coneixem perquè són els mètodes vells, els antiquats. Els de la primera no els podem utilitzar perquè no han passat d'ésser un somni.

Victòria Kent no haurà passat en definitiva d'ésser un mer incident que desapareixerà, però que serveix per destruir unes possibilitats tot just albirades.

gada. ¿Vol dir això que ell no estigués en el cert?

Jutjant a Victòria Kent, deia: —Bones idees. Poc fonamentades potser. Filles de l'emotivitat i no de l'estudi. Però no ha sabut voltar-se dels homes que li calien. Penseu que el cèlebre don Heracleo, que tan bé coneixeu a Barcelona, cada dia va escalant llocs més prominents. Penseu que els homes que l'avors varen ajudar-lo són els homes que haurien de fer per una obra de consideracions de caràcter humanitari.

—El nostre règim de presons bistic de bou el dimarts, arròs el dimecres... Tot ben condimentat. Cedir davant del pres, és deixar la porta oberta per a noves reclamacions. El pres protesta sempre i per qualsevol cosa. Creieu, la societat allò que ha de fer és exigir més encara, si no es vol veure envaïda i dominada per tota mena de delinqüents. Tota mena de consideracions que se'ls pugui tenir són en perjudici de la pròpia societat i en defensa d'ella; jo sóc partidari del

racions personals que es puguin tenir amb la generalitat dels presos no poden tenir altres conseqüències que fomentar encara més la indisciplina social. Llibertat, llibertat! Potser sí, si tant la demanen. Però una llibertat absoluta que els doni facilitats per a fer llurs instints de fera els faci gastrocar-se ells mateixos. Perquè ells acabin, en poc temps, aquella obra que la societat no pot fer per una obra de consideracions de caràcter humanitari.

—El nostre règim de presons bistic de bou el dimarts, arròs el dimecres... Tot ben condimentat. Cedir davant del pres, és deixar la porta oberta per a noves reclamacions. El pres protesta sempre i per qualsevol cosa. Creieu, la societat allò que ha de fer és exigir més encara, si no es vol veure envaïda i dominada per tota mena de delinqüents. Tota mena de consideracions que se'ls pugui tenir són en perjudici de la pròpia societat i en defensa d'ella; jo sóc partidari del

Subscriuiu-vos de pressa a l'Emprèstit de la Generalitat, el Primer Emprèstit de l'Estat Autònom

Serà repartit, com una llavor de prometença, per tot Catalunya
Oportunitat d'esmerçament de capitals disponibles
Esmeneu la vergonya de conservar capital improductiu
Digne reconeixement i aprofitament de totes les forces bancàries i bursàtils legals de Catalunya
Emprèstit portat directament per la Generalitat amb austeritat i economia per a la Hisenda Pública

Comentaris

Un sedàs imperfecte

per CARLES SOLDEVILA

Tèbriament, un canvi radical de política implica un canvi radical de personal polític. Pràcticament, hi ha, en la massa una sincera aspiració a que aquest canvi es realitzi. Però tanmateix es realitza? ¿El sedàs que hom estableix funciona amb regularitat?

Heus ací el problema que em plauria d'aclarir una mica en el meu article d'avui. Es un problema que no passa mai de moda, perquè sempre hi ha sobre la taula alguna anècdota, algun fet que li dona actualitat. Però no voldria pas llevar a les meves paraules el to impersonal i genèric que els he comunicat en començar. Fóra esguerrar la petita transcendència pedagògica que puguin tenir. Voler establir els principis i simultàniament fer-ne aplicació a casos pràctics i potser apassionants, és perdre temps. L'anècdota devora la categoria; la passió encesa s'empassa el principi tot just enunciat. Val més primer sembrar la idea i esperar que adquireixi graus, dins les intimes caves de la consciència. Després, ja vindrà la confrontació de la idea amb la realitat.

Tornem a plantejar el problema. Un canvi radical de política sembla que hagi de comportar un canvi complet de personal polític. Aleshores, hom experimenta la necessitat d'establir un sedàs, una duana, a l'entrada de tot règim nou. ¿I com funciona aquest sedàs?

ja us ho diré. És inútil que les instruccions oficials siguin uniformes; així que hom comença a aplicar-les, passen a través del sedàs homes que tèbriament no haurien de passar i resten aturats d'altres homes que tenen culpes lleus i per tant perdonables.

Veieu que un dia els forats del sedàs s'eixamplen i l'endemà, sense cap raó aparent, veieu que s'estreixen. Un observador desapaixonat que es col·loqués a la vora d'aquest sedàs i anotés dia per dia els resultats del seu funcionament, es tornaria boig... O extrauria de les seves observacions una filosofia amargant i desencisada.

Sens dubte hi ha una fonamental dificultat per classificar persones amb un criteri mecànicament inexorable. Allà on hi ha un home, per clara que ens aparegui a primera vista la seva conducta, per obvis que ens sembli els seus mòbils, per elementals que ens resultin les seves accions, sempre hi ha un gruix d'imponderables que escapen a la pesada de les bàscules i a l'anàlisi dels laboratoris. Per a classificar a consciència els homes que aspiren a esborrar un passat que els perjudica o que els despareixa, ens caldria un minucios estudi psicològic, un seguit de valoracions establertes en relació amb les seves circumstàncies, amb les seves forces, amb els seus antecedents hereditaris... Oh, quina empresa tan àrdua la

de jutjar conductes d'altri! No, evidentment; no es poden classificar els homes amb la mateixa exactitud que es destriuen els porcs en els grans escorxadors de Xicago ni amb la mateixa desimboltura que es classifiquen les taronges a l'horta de València.

Admetem, doncs, que algunes — algunes! només algunes! — irregularitats del sedàs que al·ludim, provenen d'una ràpida i sòma apreciació d'aquests imponderables que han fet els encarregats de la tria, els carrabners de la duana, Admetem-ho. Aleshores no ens en podem indignar. Les desigualtats de tracte que, des de lluny, ens han semblat destrones i inexplicables, vistes de prop seran actes de delicadesa, fruits d'un afinat sopesament de causes i concauses. Aquells dos casos que a nosaltres ens semblaven idèntics, per als manipuladors del sedàs, que han tingut més elements de judici, no ho són. Resulta que mentre l'un caragirat sols aduella els dictadors per satisfer la seva ambició, l'altre ho feia principalment per atendre les despeses d'una família nombrosa, en la qual no mancava una filla tísica i una sogra baldada. Molt bé. Una irregularitat del sedàs explicada satisfactoriament.

Però ja he dit que les irregularitats del sedàs imputables a un refinament del judici no són — jo presento que no són — gaire nombroses. Tinc l'arrelat convenciment que l'elasticitat de la duana depèn la majoria dels cops

d'una causa menys bella i inefectable que la caritat.

En general veig que passen, i no sols passen sinó que arriben de pressa a situacions confortables, determinades persones que no tenen cap excusa vàlida, però que posseeixen un talisman precios: són útils. És difícil que una persona realment útil no trobi una avinentesa per passar del servei del règim caigut al servei del règim novell. De vegades, fa una pena profunda de comprovar la facilitat amb què es realitza aquest traspàs perquè l'home en qüestió presta una mena de serveis que tenen algun lligam amb l'esperit. És el cas del periodista que, dotat d'una ploma brillant, ha defensat durant set anys uns principis i uns persones i després, quasi de cop i volta, es posa a combatre els uns i els altres. En altres casos, l'espectacle del canvi o traspàs és menys dolorós perquè l'home en qüestió té un ofici menys relacionat amb les conviccions. És el cas del mercenari, és el cas del pinxo que s'ha passat set anys a sou d'unes autoritats i que sense transició, amb només la cautela de romandre uns mesos retirat, passa al servei de les ma-

teixes persones que en altre temps hauria assassinat sense escrúpols.

El quadro de les apostasies, de tota manera, no fa goig de contemplar. Periodistes, pinxos, polítics, advocats, metges, amos de bar, arquitectes, tinguin la raó que tinguin per renegar d'uns principis i adoptar-ne uns altres en el precís moment que aquests altres tenen un poder nutritiu i remunerador, no constitueixen un equip exemplar, val a dir-ho. I els homes que amb llurs esforços i sacrificis han estat factors decisius del canvi i ara es troben erigits en jutges dels qui volen ingressar en l'exèrcit dominant, bé cal que així en les indulgències plenàries que atorguen com en les rigors que mantenen, s'inspirin en la supremacia necessitat de la pàtria més que no en el petit joc de les simpaties personals i de les conveniències d'ocasió.

Cal no oblidar que, fet i fet i a través de la distància, el poble contempla els efectes d'aquesta tria, la funció del sedàs, i que no hi ha cosa que el desmorallitzi més que adonar-se que llurs irregularitats manquen de tota explicació plausible.

Per causes alienes a la nostra voluntat, aquesta setmana no podem publicar l'habitual reportatge del nostre company Domènec de Bellmunt.

El primer gran premi de Barcelona

Les noves inscripcions que darrerament s'han formalitzat, a part de les que estan encara en pla de tramitació, i que són ben nombroses i interessants, ja foren una garantia per elles soles que aquest Gran Premi que el Moto Club de Catalunya està actualment perfilant els darrers detalls d'organització, serà sens dubte la nota forta de l'any dins el programa nacional.

Cada dia la força que porta en ella mateixa l'especial idiosincrasia d'aquesta cursa, que ve a ésser una pedra de toc que ha de valorar i situar en el lloc que en realitat pertoca a Barcelona en el camp de les grans organitzacions internacionals, obre nous horitzons, aplega més simpaties i veu com l'adhesió i l'esperit de col·laboració de tots els que senten veritablement el motorisme s'acullen a la seva magnificència amb l'esperit col·laborador i disposats a ajuntar el seu esforç perquè sigui l'èxit complet que Barcelona necessita.

Sota aquest aspecte cal fer un elogí del gest obert i decidit de la novella entitat dita Associació de Corredors, entitat que acaba de fer arribar a la Secretaria del Moto Club de Catalunya la primera llista d'inscripcions en ferm, i la impressió que molt aviat serà ampliat amb una altra d'extensa i selecta que té en curs d'oficialització. Aquesta entitat que porta dintre seu tanta empenya i que ha palesat en el seu curt temps de vida una intensitat esportiva ben lleable, ha volgut palear en aquesta ocasió l'alta estima en què té el motorisme de la nostra terra i ha decidit no regatejar cap esforç ni ajut en l'organització.

Jaume Grau també s'ha inscrit amb side Rudge de 500 c. c. Hom també recorda aquell principi de cursa a Montjuïc, en aquest circuit que sembla fet tan a propòsit, per al seu estil, i que la "guirna" en forma de "panne" va llubarar. En aquesta ocasió cal esperar que l'esperit de reuvenja li farà prendre la sortida amb tota disposició de no playeur res per tal de guanyar.

especialista d'aquesta categoria, donarà també a la cursa la interessant animació de la seva audàcia.

Ambedes inscripcions la categoria de sides, junt amb la incorporació dels asos estrangers, que estan en tràmit, queda ja afirmada com un dels clous de les curses del dia 7 de maig.

Cyril Henry Well, motorista anglès, amateu de les curses de velocitat, ha inscrit la seva Norton de 500 c. c., i cal esperar que confirmará el prestigi que porta conquistat.

Dos defensors qualificats de la marca Norton han formalitzat la inscripció Ramon Botxaca, amb màquina 500 c. c. especial i ràpida, i que porta en curses d'ocasió, les demostracions de la seva velocitat, car era la màquina que Faura havia pilotat darrerament de tipus internacional, i Joan Gil, que amb Norton 350 c. c., curaran per ara, mentre hom espera veure créixer aquest equip marqués, per enfrontar-se amb el nacional Rudge aquest any en què la lluita entre les dues marques serà tan interessant, de defensar els colors nortonistes.

Hom espera que immediatament podrà donar-se a conèixer, amb caràcter oficial, les inscripcions del gran Graham W. Walker, chef de la secció de curses de la casa Rudge, i un habituat als grans triomfs a la Illa de Man, amb els T. T. i les grans curses internacionals. També hom espera poder donar oficialment la de Al. Black, el campió portuguès que diumenge passat va guanyar a l'Estoril el nostre Aranda, segons les informacions per avaria d'aquest, que va dur frec a frec el cap en el decurs de la cursa i que sembla que oferiria en aquesta oportunitat la reuvenja al nostre campió.

Hom està en pourparlés molt avançats, amb René Boura, que correria amb Velocette 350 i amb side-car 1.000 Bernaldet; Ed. Nieuport, nova figura que es revela ara, fill del constructor d'avions de caça del mateix nom, i que correria amb Sumbean 500 c. c.; i també dels asos francesos i campions, Monert i Boestch.